

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Tractatus Juridicus Ad Librum III. Decretalium Gregorii IX.
Clericorum in communi, nec non Prælatorum, ac
Capitulorum in specie obligationes, & jura complectens**

Scharz, Oddo

Salisburgi, 1738

Titulus V. De Præbendis, & Dignitatibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63800](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63800)

TITULUS V.

De Præbendis, & Dignitatibus.

IN præfenti Titulo, ceu in propria sede *Beneficiorum Ecclesiasticorum* natura, & indoles describitur, quorum alia sunt *Majora*, alia *Minora*, illa secundum sensum præfentis Rubricæ *Dignitates*, ista *Præbende* indigitantur. Præterea in hoc Titulo etiam agitur de jure collatorum, tam Ordinario, quàm extraordinario, & variis circa collationem beneficiorum reservationibus, quæ omnia (cùm potioem Juris Ecclesiastici partem faciant) accurata lima examinanda, & ex antiquitatibus Ecclesiasticis, nec non SS. Canonibus evolvenda sunt.

§. I.

Quid Nominis sit Beneficium? Quando cœperint beneficia Ecclesiastica? Et quæ propria eorum sit indoles?

SUMMARI A.

1. Beneficium variè accipitur. 2. Propinquior illa acceptio beneficiis Ecclesiasticis est, quæ feudis tribuitur. 3. Origo beneficiorum Ecclesiasticorum inquiritur. 4. Beneficium, prout hodie accipitur, differt à Canonica, & Præbenda, & quomodo? 5. Beneficium Ecclesiasticum definitur, subjuncta singularum particularum analysi. 6. Nomine beneficii simpliciter prolati non veniunt beneficia curata, aut Prælature Majores, nisi materia sit favorabilis. 7. 8. 9. An Capellania, Commenda, Præstimonium sit beneficium propriè dictum? 10. Item an Hospitalibus hoc nomen appropriari possit?

Beneficium vox adeò vaga est, ut ad ea duataxat, quæ personis Ecclesiasticis conceduntur, neutiquam se arctari patiatur. Sic gratiæ, & favores Principum vocantur beneficia cap. 16. de R. J. in 6. illaque amplissimè interpretari convenit. cap. 6. de Donat. l. fin. ff. de Constit. Item auxilia prætoria v. g. restitutio in integrum, nomine beneficii veniunt. Legimus etiam hoc vocabulum tribui commodato l. 17. §. 3. ff. commod. omnibusque aliis donis, & largitationibus aptari. cap. 6. de Sepult. Quin etiam feuda beneficii appellatione comprehendi constat ex Tit. 18. feud. 2. & Tit. 23. feud. 2. ubi Obertus de Orto beneficii definitionem ex Seneca lib. 1. de Benef.

recenset, quod scilicet sit *benevola actio*, *tribuens gaudium capienti*, *capiensque tribuendo*, in id, quod facit, *prona*, & *sponte sua parata*. Gregor. Tholos. *syntagm. Jur. lib. 17. cap. 1. num. 1.* Joann. Borcholten in *Comment. ad consuet. feud. cap. 1. num. 11.*

2 Nulla harum appellationum *beneficii Ecclesiastici* indolem exprimit, nisi quod illa, quæ feudis tribuitur, analogicam quandam convenientiam cum *beneficiis Ecclesiasticis* habeat, saltem secundum primævum, eumque satis rudem & imperfectum statum, quo possessiones, & aliæ res Ecclesiasticæ *beneficia* vocari solita sunt. Olim enim, sicut Imperatores ducibus, & militibus suis in præmium navatæ strenuæ in bello operæ agros, & prædia donabant, eo pacto, ut suo deinceps sumptu stipendia facerent; ita Ecclesia & Principes bona Ecclesiastica, quæ Laicorum rapacitas ultrò ad se traxerat, ea conditione tandem fruenda iisdem concessit, ut similiter propriis ex inde collectis stipendiis viverent, regnumque, ac Ecclesiam armis suis tuerentur, & idcirco illa bona cœpere dici *beneficia*. Postquam verò hæc ipsa bona ob iniquam usurpationem laicis rursus ab Imperatoribus, & regibus adempta, Clericis, Monachisque restituta fuere, inhæsit ipsis usque ea vox *beneficii*, quæ deinceps latius accepta, omnes prorsus *titulos*, & *dignitates* sive regularium, sive sæcularium complexa est. Thomass. *vet. & nov. Eccles. discipl. Part. 2. lib. 3. cap. 13. num. 5.* Vid. Van-Espen *J. E. V. Part. 2. tit. 18. cap. 1. §. 2. & seqq.*

3 Si paulò altius in ipsa beneficiorum Ecclesiasticorum (prout hodie constituta sunt) initia inquirere volumus,

originem eorundem in primitiva Ecclesia non reperimus. Erat enim primis nascentis Ecclesiæ temporibus inter omnes fideles non tantum unio animorum, sed etiam communio bonorum, & quidem nonnisi *mobiliam*, in pecunia, aut aliis rebus ad amictum, & vestitum necessariis consistentium, à fidelibus liberè, & spontaneè oblatores, quæ, furente id temporis in Christianos persecutore gladio, facilius asportari, abscondi, aut distribui poterant, quàm *immobilia*. Tertullianus *apolog. cap. 39.* Postquam verò immanes illi persecutionum fluctus posuere, & pax Ecclesiæ reddita est, Imperatores Christianis sacris imbuti liberalissimas prædiorum, aliorumque bonorum donationes Ecclesiæ fecerunt, quæ tamen rursus manebant bona *communis*, & ex nutu Episcopi in Clericos, & pauperes distribuebantur. Mos autem generatim is fuit, ut quatuor partes fierent, quarum una *Episcopo*, & familiæ ejus propter hospitalitatem exercendam; altera *Clero*, tertia *pauperibus*, quarta *Ecclesiis reparandis* cessit. *cap. 30. C. 12. Q. 2.* Verùm Clerici, qui portionem suam ab Ecclesia accipere poterant, ut populo ostenderent exemplum perfectionis Christianæ, jure suo sæpè neglecto, vel pauperibus exemplo Apostolorum omnia erogarunt, suo labore vitam tolerantibus, vel in communi viventibus, omni rerum humanarum cura soluti, paupertatem velut Monachi coluere (id quod tempore Chrodogangi Episcopi Metensis factum est) & hi deinceps Canonici vocati sunt. *cap. 10. & seq. C. 12. Q. 1.* Hæc bonorum Ecclesiasticorum primis octo sæculis facies, hic usus erat. Vid. Thomassin. *part. 3. lib.*

lib. 1. cap. 2. num. 5. cap. 3. n. 1. & seqq. cap. 4. num. 1. & lib. 2. cap. 13. num. 1. & 2. Claud. Fleury *Instit. Jur. Eccles. cap. 10. & seq.* Tandem ab hac communione, & regulari vivendi norma pedetentim recessus factus est (cujus recessus causas, quem Bœhmerum legere delectat, inveniet in §. 53. ad h. t. & apud Thomassin. *part. 3. lib. 2. c. 19. num. 9.*) & Canonici, & Officiales Ecclesiarum bona separata possidere cœperunt, quæ Officio Ecclesiastico juncta *beneficium* appellabantur. Primus, qui Parochias certis limitibus distinxit, & singulas singulis Presbyteris dedit, certosque proventus, ac jus cuique proprium pro sustentatione assignavit, perhibetur fuisse S. Dionysius Papa, qui ad Clavum Ecclesiæ sedit Anno Domini 259. ut videtur probare textus in *cap. un. C. 13. Q. 1.* & testatur Lotter *de re benef. lib. 1. Q. 8. num. 18.* Sed malè, quia illa Epistola ad Severum Cordubensem Episcopum scripta, quæ in *cit. cap. un. C. 13. Q. 1.* refertur, viris doctis *supposititia* creditur, ut ostendit Pagius in *Breviar. Histor. Chronolog. Critic. tom. 1. pag. 57.* id tamen huic Pontifici attribuit Baronius apud mox laudatum Pagium, quod pluribus Ecclesiarum Presbyteris in persecutione Martyrio vita functis, easdem iterum diviserit, & pro ratione distribuerit. Ipsa ergo beneficiorum institutio, pro ut hodie cum *titulo*, & *jure perpetuo* percipiendi redditus conceduntur, recentior est, quam ut ad dict. Pontificis tempora referri queat. Fortè non erraveris, si eorundem initia à Sæculo IX. vel X. repetas. Ea quippe tempestate, cum nollent amplius Clerici jus percipiendi redditus, & proventus quasi pre-

carior, & ex liberalitate Episcoporum habere (id quod tamen jure antiquorum Canonum cautum erat, ut constat ex *cap. 61. C. 16. Q. 1.*) cœperunt singulæ Ecclesiæ (scribit Van-Espen *J. E. V. part. 2. tit. 18. cap. 1. §. 11.*) „ Jus „ percipiendi proventus intra limites „ suarum Ecclesiarum, suis Presbyteris, „ independenter ab Episcopis, vindica- „ re, invaluitque tandem juris axioma, „ quod Parochi habeant fundatam in- „ tentionem ad percipiendas decimas, „ oblationes, aliósque proventus intra „ fines suarum respectivè Parochiarum „ provenientes. Jus itaque fructus per- „ cipiendi jam non personis, sed Eccle- „ siis, seu Titulis, annecti cœpit, ita, ut, „ qui Titulum haberet, jus quoque fru- „ ctus percipiendi ex bonis Titulo an- „ nexis consequeretur: quæ disciplina „ tandem universaliter obtinuit, & re- „ cepta est. Hæc de beneficiorum ori- „ gine, & veteri Ecclesiæ circa ea disci- „ plina compendiò referre placuit, ut constet, quod, quanquam circa Eccle- „ siasticorum proventuum dispensationem diversa à veteri invaluerit disci- „ plina, nihilominus, si spectetur ipsa beneficiorum collatio, conditio, & be- „ neficiatorum obligatio, ipse Ecclesiæ spiritus in his manserit invariatus. Unde, antequam ipsam *beneficii Ecclesiastici* definitionem adornemus.

Præmittendum: Beneficium non-
nunquam appellari *Canoniam*, subinde
etiam *Præbendam*, quamquam, si strictè
loquamur, inter hæc vocabula magna
sit differentia. *Canoniam* quippe dicitur
jus habendi sedem in Choro, & vocem
in Capitulo, quod acquiritur ex rece-
ptione in fratrem, sive Collegam. *Præ-
benda* sumitur pro fructibus *Canoniam*,

Q

&

& est jus percipiendi certos redditus ab Ecclesia, quod ex *Canoniam* sequitur tanquam filia ex matre: hoc ipso enim, quod aliquis in Canonicum receptus fuerit, etiam de *Præbenda*, ut primum fieri potest, eidem provideri debet *cap. 9. § 19. b. t.* unde *præbenda* propriè dicta tantum in Canonicatibus Ecclesiarum Cathedralium, vel Collegiarum obtinet. In sensu verò latiori sumpta est *jus percipiendi redditus ab Ecclesia ex Titulo servitii temporalis*, quod laico quòque competere potest, v.g. Organistæ, Ædituo & ejusmodi, & ideo dividitur in *temporalem*, & *Ecclesiasticam*. Cui consequens est, ut notat Gregor. Tholos. in *Institut. novis rei Benefic. cap. 11. num. 15.* quod possit haberi *præbenda temporalis* absque *Canoniam*, sive jure spiritualis beneficii. Item *Canoniam* absque actuali *Præbenda*. Beneficium denique est jus percipiendi redditus ab Ecclesia, personæ Ecclesiasticæ propter servitium spirituale, & in hoc sensu.

Beneficium describitur cum nostro Petro de Murga *Tract. de Benefic. Eccl. Q. 1. num. 1.* & aliis ab eodem relatis, quod sit *jus perpetuum percipiendi redditus, & fructus ex bonis Ecclesiæ, ratione spiritualis officii, auctoritate Ecclesiastica pro persona Ecclesiastica constitutum.*

Dixi I. *Jus*, quod in beneficio duplex est, aliud ad spiritualia ministranda, putà Sacramenta, offerendi Missas, &c. & hoc jus est *spirituale*, & à DEO institutum. Azor. *Part. 2. lib. 6. cap. 19. Q. 1.* Aliud ad percipiendos fructus, seu bona Ecclesiastica beneficiario ad victum, cultumque suum assignata, & hoc jus per se quidem *temporale* est, per accidens tamen, & pro-

pter respectum ad officium est *spirituale*, nec sine *simonia* vendi potest. Hoc jus in beneficio vocatur etiam *titulus*, seu facultas, justaque causa prædicta bona vindicandi ob spirituale ministerium; Murga *cit. Quest. num. 2.*

Dixi II. *Perpetuum*, regulariter enim ad omnem vitam Beneficiati durare debet, qui ideo sine *titulo* ordinari debere dicitur in *cap. 2. § 4. b. t.* unde *vicariæ*, & *commendæ temporales* beneficia propriè non sunt, quia perpetuæ non sunt. Econtrà Parochiæ monasteriis incorporatæ sunt vera beneficia, quanquam earum Vicarii ad nutum Prælati amoveri queant, quia incorporatio est locò collationis perpetuæ, & Abbas principalis Rector censetur, vel ut ait Murga *cit. Quest. num. 7.* quia beneficia regularia aptitudine sunt perpetua, & regulares ea obtinentes potius ratione obedientiæ, quam ex natura beneficii amovibiles sunt, ubi simul notandum, quod regulares quidem, semper ad nutum sint revocabiles, licet tamen sine causa revocari nequeant. *Clem. un. de Supplend. neglig. Prælat. in v. càm oportuerit*, hoc est, cum æquum & rationale superiori visum fuerit. Murga cum aliis à se citatis. *num. 9.*

Dixi III. *Percipiendi redditus & fructus ex bonis Ecclesiæ*, quia fructus quidem ad beneficiatos, bona verò, ex quibus illi percipiuntur, ad Ecclesiam pertinent.

Dixi IV. *Propter Officium spirituale*, quia beneficium datur propter officium *cap. fin. de Rescript. in 6.* & ideo perceptio reddituum, quæ datur ab Ecclesia ministris sæcularibus propter officium *temporale*, beneficium dici non potest, sicut nec redditus, qui Clericis quidem dan-

dantur; propter ministerium tamen don-
taxat *temporale*.

Dixi V. *Authoritate Ecclesiastica constitutum*. Requiritur enim, ut auctoritate S. Pontificis, vel Episcopi beneficium fundatum fuerit. Unde licet aliquis certas Missas, aut anniversarium fundaverit, priusquam tamen Episcopi auctoritas accesserit, pia quidem donatio, vel legatum dici poterit, neutiquam verò beneficium.

Dixi VI. *Pro persona Ecclesiastica*, hoc est, idonea juxta *cap. 29. h. t.* & regulariter digniore, conformiter Concil. Trid. *Sess. 24. de Reform. cap. 1. & cap. 18.* saltè, si *curatum* fuerit. Laicus verò beneficii, tanquam *rei spiritualis* omninò incapax est, adè, ut & Clericus in *Minoribus* matrimonium contrahens, ipso facto beneficium perdat, per ea, quæ tradidi in *Tit. 3. h. l.*

Insuper requiritur, ut *collatio*, vel *institutio* accedat, & quidem à persona Ecclesiastica facienda, tum, quod nemo sibi ipsi beneficium conferre, aut jure hæreditario in eodem succedere possit. *cap. ult. de Instit. sed institutione Canonica* opus sit. *cap. 1. de R. J. in 6.* tum, quòd laici, esto per speciale privilegium *Juris Patronatus* capaces censeantur, non tamen collationis, vel institutionis. *cap. 3. de Instit.*

Addunt aliqui VII. ut *collatio pure*, non sub *conditione*, vel in *diem* fiat, aliàs enim eo ipso *perpetuum* non foret. Item, ut gratuitò concedatur, sine conventionione, promissione lucri, vel commodi temporalis, sine diminutione &c. de quibus suo loco dicitur.

6 Circa datam & explicatam definitionem nota, quod, etsi omnibus beneficiis, etiam *curatis*, imò & Prælaturis,

ac Dignitatibus conveniat, regulariter tamen nomine *beneficii simpliciter* prolati, non *curatum*, sed *simplex* tantùm intelligatur, nisi materia favorabilis fuerit, ut limitat Innocentius ad *cap. ult. h. t.* Hinc, si S. Pontifex alicui Clerico simpliciter de aliquo beneficio provideri maudet, *simplex* intelligitur, non *curatum*: imò licet de *Personatibus*, & *Dignitatibus*, vel aliis beneficiis quibuscunque provideri jubeat, adhuc tamen *curata* excepta censeantur, nisi curæ animarum mentio expressa habita fuerit. *cap. 16. h. t. in 6.* imò licet Dignitates, & beneficia etiam *curata* exprimantur, ad quorumcunque provisionem, vel dispositionem spectantia, adhuc exclusa censebuntur *Electiva. d. cap. 16.* licet etiam in principio, & sine rescripti mentio Electionis facta sit, dummodo non in ipsa concessione Gratia. *Clement. 1. h. tit.*

7 Quæres I. An *Capellania*, quæ continet onus certas Missas celebrandi in aliqua certa Ecclesia, vel Altari, verum beneficium sit? Respondeo, si auctoritate Episcopi erecta, & alicui Clerico in perpetuum conferatur, verum esse beneficium: secùs dicendum, si sine auctoritate Episcopi talis *Capellania* fundetur, & Capellanus ad arbitrium Patroni laici amoveri, vel ab hærede, sine institutione Episcopi constitui possit. *Pignatell. tom. 3. Consult. 7. num. 15. Barbol. J. E. V. lib. 3. cap. 5. n. 15.*

8 Quæres II. An *commenda*, quæ alicui Ecclesiæ, sive beneficii Ecclesiastici cura, & administratio committitur, verum beneficium sit censendum? Respondeo sub distinctione: si *commenda temporalis* est, qualis est, quando Ecclesia Parocho, vel beneficiato ex legi-
timis

timis causis ad tempus impedito, alicui propter ejusdem Ecclesiæ utilitatem à S. Pontifice, Episcopo, vel alio Prælato, jurisdictionem quasi Episcopalem habente, custodienda, & dirigenda traditur, non esse beneficium, cum deficiat ejusdem perpetuitas: nam Ecclesia Parochialis ultra 6. Menses commendari non potest. *cap. 15. de Elect. in 6.* Sin verò commenda *perpetua* sit, qualem solus S. Pontifex facere potest, dum non tam propter utilitatem Ecclesiæ, quàm in favorem certæ personæ alicui Clerico sæculari Abbatiam, aut Præposituram *Regularem* (quæ alias de jure ordinario eidem conferri non possit. *cap. 5. de Præbend. in 6.* & Trident. *Sess. 14. cap. 10.*) conferat, cum facultate exercendi jura beneficii, & percipiendi fructus instar veri beneficiati; tunc enim verò *commenda* nihil deesse videtur de natura, veri beneficii. *Murga cit. Quest. 1. num. 21. & seq.* Hanc resolutionem sub eadem distinctione applica ad *Vicarios*, quæ ab eo sic dicuntur, quod quis nomine alieno curam exerceat, non tanquam rector principalis, sed tanquam substitutus, nec omnes fructus beneficii percipiat, sed quantum sufficit pro congrua sustentatione arbitrio Episcopi determinanda. Concil. Trident. *Sess. 7. de Reformat. cap. 7.*

9 Quæres III. An *Præstimonium* nomine Beneficii strictè dicti veniat? Intelligitur autem per *Præstimonium* certa portio ex Bonis Ecclesiarum detracta, & in subsidium pauperum Clericorum assignata. Resp. regulariter non esse beneficium, quia ad tempus duntaxat, nec sub obligatione alicujus functionis

spiritualis peragenda, concedi solet. Quodsi tamen in *perpetuum* concedatur, Beneficii veri naturam induit, per textum in *cap. ult. princ. de Concess. Præbend. in 6.* Trident. *Sess. 14. de Reform. cap. 9.* & *Sess. 23. cap. 18.* Magnificus P. Schmier *lib. 3. tract. 1. part. 2. cap. 3. num. 22.*

Quæres IV. An *Hospitalia*, sive *Xerodochia* vera beneficia sint? Respondeo iterum sub distinctione: vel ejusmodi Hospitalia dantur personis laicis administranda? vel Clericis conceduntur in *Titulum*? Si prius: id genus Hospitalia beneficia non sunt, quia laici eorum administratores beneficii Ecclesiastici capaces non existunt. Si posterius, tunc rursus videndum, an Hospitalia ex sua primæva institutione dari solita sint Clericis in *Titulum*? num verò hoc in eorum fundatione cautum non fuerit? In priori casu Hospitalia nomine Beneficiorum propriè talium veniunt. Ratio est, quod, ubi ejusmodi Hospitalia ab Episcopo, & fundatoribus Clerico data sunt in *Titulum*, is jus habet *perpetuum* exigendi redditus ob ministerium sacrum, autoritate Ecclesiastica constitutum, & consequenter tale Hospitalium, cum de eo verificetur definitio Beneficii, verum erit beneficium. In casu verò posteriori, si in fundatione cautum non fuerit, ut in *Titulum* dari debeat perpetuum, Beneficium nullatenus erit, esto à trecentis annis, & ultra in hujusmodi *Titulum* hæctenus dari solitum fuerit, propter expressam sanctionem Concil. Trident. *Sess. 25. de Reform. cap. 8. in fine.* & declarationem Cardinalium ad eundem locum Concilii, quam refert Barbosa in

in *Collectaneis ad cit. cap.* & videri etiam potest Petrus de Murga *cit. Q. 1. n. 27.*
 & seq. De *Pensionibus*, an nomine Be-

neficiorum veniant, dicitur inferius in *Tit. 12. præsentis Libri.*

§. II.

De Varietate Beneficiorum.

SUMMARI A.

11. Beneficium aliud est Regulare, aliud Seculare. 12. Aliud simplex, aliud qualificatum. 13. Aliud Manuale, aliud Titulare. 14. Utrumque est beneficium strictè dictum. 15. Aliud rursus est electivum, collativum, & mixtum. 16. Compatibile, & incompatible. 17. Et hoc dicitur primi, vel secundi generis. 18. Quæ distinctio per Concilium Tridentinum non est sublata. 19. 20. Iterum aliud beneficium est patrimoniale, & aliud non patrimoniale. Aliud separatum, aliud unitum. 21. De modis acquirendi beneficia remissivè.

Beneficium multifariam dividitur, & quidem I. in *regulare*, & *seculare*. Illud est, quod personis sertum ordinem regularem professis conferri debet: istud, quod Clericis sæcularibus, qui nullam professi sunt regulam, committi solet, & hinc, illud brocordicon natum: Beneficia regularia regularibus, sæcularia sæcularibus conferenda esse, quod sedem invenit in *cap. 5. §. 32. de Præbend. in 6. Concil. Trident. Sess. 14. de Reform. cap. 10.*

Contingit autem pluribus modis, ut beneficium aliquod evadat *regulare*. I. Ex natura ipsius beneficii, cui in primæva sui institutione annexum officium, ipsam regularem disciplinam, & gubernia, vel quoad spiritualia, vel quoad temporalia immediatè concernens, ideoque conveniens, ut per *regulares* potiùs, quàm *seculares* administraretur. Talia beneficia sunt *Abbatia*, *Prioratus*, aliàque officia claustralia. II. Beneficium aliquod potest esse *regulare* ex in-

tentione fundatoris, qui voluit, ut beneficium regularibus attribuat, ipsùmque beneficium ea conditione ab Ordinario admissum, & erectum fuerit.

III. *Præscriptione*, si nempe monasterium aliquod Religiosos per 40. annos continuos ad beneficium aliàs *seculare* tanquam ad beneficium *regulare* exposuit, nec unquam in possessione hujus juris interturbatum fuit per *cap. 5. de Præb. in 6. Pyrrh. Corrad. prax. benef. lib. 1. cap. 6. num. 323.* Quodsi regularibus beneficium sæculare ex singulari dispensatione, aut ob penuriam Sacerdotum sæcularium fuisset collatum, natura beneficii etiam per longissimam possessionem non immutatur *Rebuff. ad concord. tit. de Collat. §. volumus, v. regularia.* Malè tamen hic author infert, *num. 326.* ut beneficium *seculare* per præscriptionem factum *regulare*, rursus ad primævum statum sæcularitatis reducatur, sufficere præscriptionem *decennalem*. Nam etiam jus decimandi alicui monasterio v.g. ex privile-

vilegio concessum, dum redit ad Ecclesiam Parochialem, reducitur ad statum primævum per *cap. 29. de Decim.* & tamen hæc reductio nonnisi decursu *40. Annorum* fieri posse dicitur in *cap. 15. de Privileg.* Ne quid dicam, quod, si beneficium *regulare*, via præscriptionis evadat denuò *seculare*, præscriptio currat contra monasterium, quod minorem præscriptionis terminum non agnoscit, quàm *40. Annorum Nov. 111. cap. 11. Nov. 131. cap. 6.* Magnif. P. Schmier *lib. 3. Tract. 1. part. 2. cap. 3. num. 58.*

12 II. Dividitur beneficium in *simplex*, & *qualificatum*. Simplex, quod nulla à jure singulariter considerabili qualitate amictum est. Tale dicitur, quod nullam fori sive *interni*, sive *externi* jurisdictionem, nec ullam aliam administrationem annexam habet. Qualis simplicis beneficii meminit Gregorius IX. in *cap. ult. de Præbend.* Quò etiam reducuntur *Canonicatus* Ecclesiarum tum Cathedralium, tum Collegiatarum ex communi Canonistarum. In materia tamen odiosa *Canonicatus* Cathedralium nomine beneficii *simplicis* non veniunt, propter eminentem eorum qualitatem super alios Clericos, utpote, qui unum corpus cum Episcopo constituunt, & quia quasi ipsis dignitatibus æquiparantur in *cap. 11. de Rescript. in 6.* & ita habere stylum Curie Romanæ observat Garz. *de Benefic. part. 1. cap. 6. num. 56.* *Qualificatum* beneficium dicitur, quod qualitatem induit singulariter à jure considerabilem, quo pertinet I. *dignitas Ecclesiastica*, quæ nil aliud est, quàm quædam præeminentia cum jurisdictione præ reliquo Clero, quàm vel habet ex primæva

institutione, vel quam ipsi tribuit longævus usus, & consuetudo. Rebutus in *prax. benefic. part. 1. tit. seculare beneficium quotuplex num. 7.* II. *Personatus*, quæ est quædam prærogativa in Ecclesia sine jurisdictione, dum quis habet statum in choro honorificum præ aliis. Van-Espen *J. E. V. part. 2. tit. 18. cap. 2. num. 5.* III. Cui cura animarum pro foro *interno* annexa est. Dixi, *pro foro interno*, nam illa cura, quæ forum tantum *externum* & *contentiosum* respicit, & consistit in facultate, inquirendi, excommunicandi, suspendendi, & similibus, cura animarum propriè dici non meretur, nec nomine beneficii *curati* venire solet. Van-Espen *cit. tit. cap. 4. num. 1.* IV. *Officium*, hoc est, administratio rerum Ecclesiasticarum, sine jurisdictione, & præcedentia, ac alia prærogativa considerabili. Tale habere dicuntur *Syndici*, *Procuratores* alicujus Ecclesiæ, & etiam illi *Canonicatus*, quibus ex prima sui institutione aliquòd temporale officium perpetuò est annexum, ut sunt *Thesaurarius*, *Præcentor*, *Scholasticus* &c. Murga *cit. Quest. 2. num. 322.*

Dividitur III. Beneficium in *manuale*, & *titulare*. Illud dicitur, quod ad nutum conferentis revocari potest, qualia beneficia regulariter censentur esse *regularia*, ut supra in explicatione definitionis notatum fuit, & nonnunquam etiam *secularia*. Titulare dicitur, quod alicui in titulum, hoc est, cum facultate & jure perpetuo percipiendi redditus, fructus, & bona ab Ecclesia conceditur.

Dubitabis: An *manualitas* obsit beneficio strictè dicto? Ratio dubitandi est, quod beneficium de sui natura per-

petuitatem desideret, quam excludit manualitas, hoc ipso, quod is, qui manuale beneficium habet, ad nutum conferentis amoveri queat. Verùm oppositum tenendum est, quod manualitas non destruat naturam beneficii, tametsi in perpetuum non concedatur, modo tamen non ad certum & determinatum, sed ad incertum, & indefinitum tempus conferatur, hoc est, donec à beneficio beneficiatum remove collatori justum visum fuerit, tunc enim tempus incertum pro perpetuo quodammodo habetur. Murg. *Quest. 3. num. 473.* Pyrrh. *Corrad. in prax. benefic. lib. 1. cap. 6. num. 280.* Nota tamen cum Magnif. P. König *b.t. num. 24.* quòd beneficium manuale non sufficiat pro titulo ad SS. Ordines suscipiendos, nec ipse Beneficiatus manualis valeat ad tale beneficium investiri. *Parif. de Resignat. Benefic. lib. 2. Q. 6. num. 2. § 3.*

15 Dividitur IV. Beneficium in *collativum, electivum, & mixtum.* *Collativum* est, quod ab habente potestatem conferendi, non expectata superioris confirmatione, aut admissione, liberè alicui confertur. *Electivum* est, quod per suffragia capituli, accedente insuper superioris confirmatione, conceditur. *Mixtum* audit, quod ad præviam Patroni nominationem, vel præsentationem ab Episcopo per institutionem Canonicam legitimè confertur. Circa secundum hujus divisionis membrum nota cum Rebuffo in *praxi dispensat. part. 1. tit. de Elect.* quod, ubi collatio beneficii quidem fit per electionem, ea tamen confirmationem superioris non exigit, vim potius habeat *collationis, quàm electionis.*

Dividitur V. Beneficium in *compatibile, & incompatible.* Illud est, quod aliud beneficium secum compatitur. Istud, quod in uno subjecto alterum beneficium secum compati non potest. Hæc incompatibilitas cum primis in beneficiis *curatis* reperitur, quæ personalem residentiam desiderant, & quibus unus idemque Beneficiatus quoad officia, & munera utrique annexa ex æquo satisfacere non potest.

Communiter autem recepta est distinctio beneficiorum incompatibilium in incompatibilia *primi, & secundi generis.* Primi generis incompatibilia dicuntur, quæ se invicem ita excludunt, ut adepta pacifica possessione *secundi primum* ipso jure vacet. per *cap. 28. de Præbend. & Extravag. Execrabilis eod. inter commun.* quorum textuum auctoritate incompatibilia *primi generis* dicuntur duo beneficia *curata, duæ dignitates, aut duo personatus.* Item unum *curatum* cum *dignitate* sive in una, sive diversis Ecclesiis. Quibus etiam communiter Canonistæ accensent duo beneficia *uniformia, etiamsi* sint simplicia sub *eodem tecto, id est, in eadem Ecclesia, per cap. 9. de Concess. Præbend. Clem. fin. eod.* Dicuntur autem illa beneficia *uniformia, quæ ad eundem finem, idemque munus* sunt instituta, qualia solent esse *Canonicatus, & Capellania.* Sin verò nominæ quidem convenient, in muniis autem, & functionibus sint disparata, non erunt *uniformia.* Neque incompatibilia dici debent, ut notat Gonzalez. ad *Regul. 8. Cancell. Gloss. 10.* Incompatibilia *secundi generis* dicuntur, quæ, quamquam simul retineri non possunt, adepta tamen pacifica possessione *secundi primum*

27 mum non ipso jure mox vacet. Talem incompatibilitatem reperire est in duobus *Canonicatibus*, aut duabus *Capellaniis* residentiam requirentibus, item si quis *Canonicatum* in una, & *dignitatem*, aut *beneficium curatum* in altera Ecclesia obtineat.

18 Nec tibi persuadeas, hanc incompatibilitatem distinctionem per novissimam Constitutionem Tridentini *Sess. 7. de Reform. cap. 4.* esse sublatam, ac vigore ejusdem pœnam privationis ipso jure ad omnia incompatibilia beneficia fuisse extensam, propter clausulam generalem: *plura curata, AUT ALIAS INCOMPATIBILIA BENEFICIA.* Sensus quippe horum verborum est, quòd, qui *plura curata, aut aliàs incompatibilia beneficia* (intellige illa, de quibus loquitur *cap. de multa de Præbend.* ibidem relatam, scilicet *dignitates, aut personatus*) recipere, aut simul retinere præsumpserit, ipsis beneficiis ipso jure privatus existat, ad incompatibilia proin *secundi generis* pœnalem hanc Constitutionem extendere mens Concilii haudquaquam fuit. Van-Espen *J. E. V. part. 2. tit. 20. cap. 9. num. 8.*

19 Dividitur VI. Beneficium in *Patrimoniale, & non Patrimoniale.* Primum ex eo sic appellatur, non quod rationem & quasi naturam *patrimonii* habeat, sed quod non possit aliis conferri, quàm Clericis, de certo loco, aut familia oriundis. *Non Patrimoniale* econtra est, quod cuilibet digno citra ullum familiæ, aut patriæ respectum conferri potest. P. Reiffenstuel *h. t. §. 1. num. 40.*

20 Dividitur VII. Beneficium in *separatum, & unitum.* Separatum est, quod nulli alteri connectitur, aut subordina-

tur, sed per se ipsum subsistit. *Unitum*, quod alteri connexum, aut subiectum est, id quod iterum dupliciter fieri potest, aut *æque principaliter*, ita, ut utriusque beneficio suum proprium nomen maneat, suasque qualitates, naturam, & privilegia citra confusionem retineat, & tantum unus minister, & rector utriusque præponatur, prout novissimum exemplum habemus in *Episcopatibus Paderbornensi, & Monasteriensi*, qui defactò, salvis suis juribus, & privilegiis, ita invicem autoritate Sedis Apostolicæ fuere juncti, ut unus duntaxat eorum rector existat, scilicet modernus *Archi-Episcopus Coloniensis* ex *Electoralis domo Bavarica*: aut unitur beneficium *accessoriè*, hoc est, cum quadam subjectione ad alterum beneficium, idque vel *simpliciter, vel plenariè.* *Simpliciter* quidem, quando beneficium *curatum* est unitum monasterio, præbendæ, aut Prælaturæ solum quoad temporale regimen, ita, ut monasterium, vel Prælatura habeat quidem titulum, & jus perpetuum gubernandi dictum beneficium, ejusque bona percipiendi, ipsam tamen curam animarum, aut alia jura Parochialia non per se administret, sed per Vicarium perpetuum, quem deputare tenetur. *cap. 30. §. quia verò de Præbend.* Murga *de Benefic. Quest. 4. num. 21.* & Aloys. Riccius *in praxi aurea resol. 293. num. 2.* *Pleno jure* unum beneficium subjici alteri dicitur, quando cum jurisdictione tam quoad temporalia, quàm spiritualia alteri subiectum est. Et hæc unio rursus subdividitur in unionem *plenariam* cum jurisdictione quoad temporalia, & spiritualia, pro foro externo, & contentioso, & talis jurisdictio *Episcopalis,*

lis, vel quasi talis audit, & in unionem plenariam cum jurisdictione fori pœnitentialis & interni, & in his, quæ ad jura, & munera Parochiæ spectant, diciturque talis unio ad mensam Prælati fieri, quatenus nempe is fructus, & emolumenta beneficii uniti in proprios usus convertere, & ad mensam suam applicare licite potest, congruo tamen salario pro sustentatione Vicarii ab eodem deputandi, & ad libitum removendi, relicto. De hac unione plenaria plenius tractantem consule *cit. Murga d. Quæst. 4. num. 39. & seqq.*

21 De Modis acquirendi Prælaturas, & alia beneficia minora jam tractandum est, horum aliqui cum jam in *lib. 1. Decret.* expositi sint, scilicet POSTU-

LATIO *Tit. 5.* ELECTIO *Tit. 6.* RESIGNATIO *Tit. 9.* nè actum agamus, nil repetimus. Tres in hoc Libro exponendi restant. I. *Institutio*, quæ fit ad Præsentationem Patroni, & hæc vocatur institutio *neccessaria*, agiturque de ea hic *tit. 6. & 38.* II. *Permutatio*, de qua in *Tit. 19.* hujus Libri, & demum III. *Collatio*, quæ est species quædam donationis, dum scilicet Episcopus, vel alius collator, liberè, & absque alterius nominatione, vel Præsentatione beneficium, cui voluerit, modo idoneo, concedit. *cap. 5. h. t.* tria proinde hic breviter examinabimus. I. Quinam liberè beneficia concedere. II. Quibus eadem concedi possint. III. Quinam collationis legitime factæ sint effectus.

§. III.

Quinam Beneficia liberè conferre valeant?

SUMMARI A.

22. S. Pontifex potest conferre beneficia per universum orbem. 23. Non obstante, quod hanc facultatem Episcopis impertitus sit. 24. Quorum in sua quisque Diœcesi defacto Ordinarius collator est. 25. Collatio nonnunquam etiam ad Capitulum vel privative spectat, vel cumulative cum Episcopo. 26. Potest etiam præscriptione, consuetudine, aut privilegio inferioribus Prælati acquiri. 27. De Legatis Sedis Apostolicæ, & quomodo jure devolutionis jus conferendi acquiratur, remissive.

22 **D**ico I. Potestas conferendi beneficia plenissima, & generalis pro toto orbe competit S. Pontifici, *cap. 2. h. t. in 6.* quia totius mundi Ordinarius est. Hinc à primordio nascentis Ecclesiæ ante factam Ecclesiarum divisionem solus S. Pontifex Beneficia contulit. Selva *Tract. de Benefic. part. 2. quæst. 22. num. 3.* Flam. *Parif. de Resignat. Benefic. lib. 1. quæst. 10. num. 15.*

Dilatata verò postmodum Ecclesia, factaque Diœcesium distinctione, Episcopus in partem sollicitudinis advocavit, ac cuius potestatem conferendi beneficia intra limites suæ Diœcesis concessit. *cap. 10. C. 16. Q. 7. cap. 3. & 4. C. 10. Q. 1. cap. 14. §. Nos igitur h. t. in 6.* ita, ut nulla beneficia Papæ specialiter reservata essent, sed Episcopi omnes menses liberos haberent, & fundatam

R in

in jure intentionem. Barbof. de Offic. & Potest. Episc. part. 3. alleg. 57. num. 1. & 2.

23) Quanquam autem prædictam potestatem in Episcopos contulerit, major tamen penes S. Pontificem semper remansit. cap. 14. h. t. in 6. adeò, ut teste Rebuffo in sua praxi §. de Devolut. num. 46. omnia beneficia tam jure præventionis, quàm jure concursus conferre valeat. Censetur autem jure præventionis uti, cum alicui confert gratiam expectativam ad beneficium primò vacaturum d. cap. 14. h. t. in 6. Jure concursus verò, quando juxta cap. 1. de Concess. præbend. concurrat eum quovis ordinario, etiam citra hujus negligentiam. Hoc ipsum tamen jus præventionis, & concursus, quanquam successores PP. per specialia concordata (ut postea videbimus) sibi videantur restrinxisse, non tamen penitus à se abdicare voluisse præsumendum est, quin de plenitudine potestatis (cui Pontifices derogare nequeunt, concedendo alicui privilegium, quod revocare nequeant. Barbof. de Offic. Episc. part. 3. allegat. 57. num. 9.) eodem, si ita ipsis visum fuerit, uti valeant. Videatur Hieronym. Gonzalez ad regul. 8. Cancell. §. 2. Procem. à princ. multa hanc in rem accumulans, & Thomassin. part. 2. lib. 1. cap. 41. & 2. seqq.

24) Dico II. Episcopus regulariter loquendo est proprius & ordinarius collator omnium beneficiorum, intra suam Diocesim existentium, constat ex cap. 1. de Capell. Monach. cap. 3. §. in Ecclesiis de Privileg. & respectu illorum fundatam habet intentionem in Jure. cit. cap. 3. & 4. C. 10. Q. 1. & cap. 10. & 11. C. 16. Q. 7. cap. 16. de Offic. or-

din. cap. 3. de Instit. Card. de Luca in summ. benefic. §. 2. num. 6. Ratio est, quod sicut ad Episcopi officium pertinet, ordinare Ecclesiæ ministros, ita quoque de titulo beneficii iis providere ad eum pertinere convenit. Vid. Van-Elpen Part. 2. tit. 21. num. 4.

Dico III. Collatio beneficii non solum semper Episcopo, sed subinde etiam Capitulo vel soli, vel cum Episcopo competit. Colligitur ex cap. un. ne sede vacant. in 6. Passerin. ibid. Idem est de Abbate, & ejus conventu, sed de hoc nos inferius ad tit. 9. & 10. hujus libri.

Illud hic noto cum Navarro ad tit. de his, que fiunt à Prælat. consil. 1. Quodsi collatio simul ad Episcopum, & Capitulum spectet, & Episcopus uni beneficium conferat, Capitulum verò alteri, nihil adhuc actum censeatur. Idem etiam foret, si unus vel alter capitularis Episcopo accederet.

Nec obstat, quod in contrarium adducit Hostiensis, quasi nimirum Episcopi votum per se æquivalet votis omnium Canonicorum, consequenter, si vel unus, aut alter Canonicus Episcopo consentiat, jam habeantur majora. Resp. negando consequentiam, quia totum Capitulum unum tantum votum habet, & quod major pars Canonicorum facit, totum Capitulum fecisse censetur. Garzias part. 5. cap. 4. num. 28. & seq. & DD. communiter.

Dico IV. Collatio beneficiorum non est ita propria Episcopis, quin Prælati inferioribus, & aliis Clericis, esto nullam de cætero jurisdictionem habeant, vel ex privilegio, vel consuetudine, vel præscriptione competere possit. Garz. part. 5. cap. 3. Textus in hanc

re n

rem opportuni occurrunt in *cap. fin. de Instit. cap. 13. de Concess. Præbend. Clem. un. de supplend. neglig. Prælat.* ex quibus apparet, quòd Abbates non tantum exempti, & quasi Episcopalem jurisdictionem habentes, sed etiam alii Prælati non exempti jus conferendi beneficia tam secularia, quàm regularia habeant. Et hoc casu sufficit ad collationem validam (idem dic de *Electio- ne, & Præsentatione*) ut, quamvis collator à parte

rei jus conferendi non habeat, sed proprietatis hujus juris alteri competat, in possessione tamen pacifica juris illius tempore collationis factæ extiterit... *cap. 7. de caus. Possess. & Propriet.*

Qualem circa beneficia conferenda potestatem habeant Legati Sedis Apostolicæ, dictum est *lib. 1. tit. 30.* Item quomodo jure devolutionis beneficia conferantur, traditum fuit *lib. 1. tit. 10. de supplend. neglig. Prælat.*

§. IV.

Quibus beneficia conferri possint?

SUMMARI A.

28. Beneficia sunt conferenda dignioribus, maximè curata, & Prælaturæ majores. 29. 30. 31. Quid circa beneficia simplicia? Patrimonialia? Patronata? 32. Quædam notamina circa collationem beneficiorum afferuntur. 33. Plura beneficia possidere non est res ab intrinseco mala. 34. Ideo potest S. Pontifex ex justa causa dispensare etiam quoad beneficia simpliciter incompatibilia. 35. Quæ dispensatio nulla foret, si citra gravem causam uni plura ejusmodi beneficia conferret. 36. Episcopus potest uni Clerico duo beneficia ad congruam sustentationem conferre. 37. Si Parochia alicui Canonicatui, aut Præposituræ incorporata sit, nulla opus est dispensatione. 38. 39. Circa dispensationes beneficiorum quædam ex Rebuffo, & Concilio Trident. notantur. 40. Quid possit circa pluralitatem beneficiorum consuetudo? huic quæstioni quadruplici Responsione satisficit. 41. An consuetudo, qua ad Canonicatus Ecclesiarum Cathedralium non nisi illustres admittuntur, sit rationalis? Negantium fundamenta. 42. Et affirmantium referuntur. 43. Priorum Argumentis satisficit. 44. Bæbmerus hujus consuetudinis vitiosum fuisse initium ostendit. 45. In quibusdam Ecclesiis Germaniæ etiam Protestantes, & reformati cum Catholicis Canonicis permixti tolerantur.

28 **R**egula, & norma, secundum quam collationes beneficiorum fieri debent, traditur in *cap. un. ut Eccl. Benefic. sine diminut.* ut scilicet conferantur idoneis, & regulariter dignioribus. Covarruv. in *Regul. Peccatum. part. 2. §. 7. num. 4.* cum Panormitano

& aliis, adeò quidem, ut, si ad beneficia curam animarum, vel aliam magni momenti functionem annexam habentia, omissa digniore (qui scilicet in promptu sit, & notabiliter aptior, ac dignior videatur) dignus tantum eligatur, postuletur, præsentetur &c. colla-

latores mortaliter peccent juxta Trid. Sess. 24. de Reform. cap. 1. §. omnes verò & singulos & ead. Sess. cap. 18. Talia beneficia censentur Cardinalatus, Episcopatus, Archi-Diaconatus, Decanatus, Præpositura cum Jurisdictione, Paræcia, Canonicatus affectus onere docendi, concionandi, pœnitentiariæ. Denique, Abbatia, Prioratus, & similia beneficia. Ratio est, quòd, qui omittit digniorem, peccat contra fidelitatem, quam Ecclesiæ ex officio debet, in re gravis momenti, negligendo ejus bonum, quod præcipuè in fide, moribus, & ritibus sacris pendet ex circumspècta Ministrorum electione, & econtrà causando damnum, quod ex mala provisione oritur. Dixi tamen *regulariter*, & in Præbendis majoris momenti.

29 In beneficiis tamen minoribus, veluti Canonicatibus simplicibus, & Capellaniis, ubi tantum in Ecclesiam damnum non redundat, dignum, omisso digniore, assumere peccatum mortale non videtur, dummodo non passim, sed raro, id fiat, ut paucorum mediocritas aliorum virtute compensetur.

30 Si beneficium fuerit *patrimoniale*, seu familiare, quod alicui de certa familia, communitate, aut Collegio conferendum est, poterit, & debet magis idoneo ex tali communitate dari, quamvis extra illam forent digniores, & aptiores. Covarr. d. part. 2. §. 7.

31 Circa beneficia *Patronata* id juris est, ut, si Patronus fuerit *Ecclesiasticus*, beneficium curatum dignissimo conferendum sit. per Trid. Sess. 24. de Reform. cap. 18. Sin verò Patronus *Laicus* fuerit, isque dignum, omisso digniore præsentet, hic ab Episcopo instituendus erit. Trid. d. loc.

Ulteriùs circa collationem benefici- 32
ciorum sequentia notanda: I. si raritas sit ministrorum idoneorum, beneficia simplicia, quamvis pinguiora, conferantur simpliciter dignis, curata verò beneficia, quantumvis minorum reddituum magis dignis reserventur. Ratio hujus est, quod spirituali Ecclesiæ utilitati temporale Clericorum commodum postponendum sit. Less. de J. & J. l. 2. cap. 34. dub. 13. II. Si pauci ex Electoribus concordent in dignissimum, atque ita nec meum suffragium prodesset dignissimo, impediret autem electionem indigni, vel minùs digni, potero, imò tenebor, omisso dignissimo, eligere dignum, vel digniorem imò III. poterit aliquando beneficium conferri, de se indigno, si dignus non reperiatur, ad evitandum majus malum, ut si præbenda cæteroquin deveniret ad manus hæreticorum, aut aliàs magis indignos; tunc enim talis adhuc respectivè censetur dignus, quamvis simpliciter, & absolute indignus foret: tenebitur is tamen ex postfactò se reddere dignum, & quantum potest, muneri suo idoneum. IV. Ecclesiæ Parochiales, etiam Juris Patronatus Ecclesiastici, per obitum, resignationem simplicem, aut obitum vacantes de jure Concilium Tridentin. Sess. 24. de Reform. cap. 18. per concursum, convocatis scilicet edicto publico Clericis, iisque ritè examinatis digniori, & magis idoneo conferri debent. Quòd si Juris Patronatus Laici fuerint, aut in manus Papæ in favorem certæ personæ earundem resignatio facta sit, solus ille, qui à Patrono laico præsentatus est, examinari, & si dignus repertus fuerit, admitti debet. Vid. Barbof.

hos. ad cit. loc. Concil. & P. Reiffenstuel h. t. §. 5. à n. 134. De cæteris conditionibus, quæ in candidato ad beneficia aspirante relucere debent, dictum jam est, lib. 1. Decret. Tit. 5. 6. 11. 14.

33 § 20. & hoc libro Tit. 1. 2. § 3. quare, quæ ibi diximus, hic nolumus repetere. Illud duntaxat hic excutiemus, quomodo alicui Clerico plura beneficia habere liceat? nam, ut ait S. Thomas Quodlib. 9. art. 15. habere plura beneficia nec esse intrinsicè malum, ut fornicatio, vel adulterium &c. nec rem omnino indifferentem, ad bonum, vel malum, ut levare festucam de terra &c. sed in numero earum actionum, quæ absolutè quidem consideratæ deformitatem, vel inordinationem quandam important, in certis tamen circumstantiis bonæ effici possunt, putà, si sit opus in pluribus Ecclesiis alicujus obsequio, & possit talis magis deservire Ecclesiæ, vel tantundem absens, quàm alius præsens. Ita ferè D. Thom.

Dari quædam beneficia, quæ secum aliud compati non possunt, atque efficiere, ut adepta pacifica possessione secundi primum ipso jure vacet. Alia rursus esse, quæ hac Antipathia non laborant, jam supra in Divis. V. explicatum dedimus, id subinde indagandum nunc est, quisnam circa pluralitatem beneficiorum dispensare valeat?

34 Dico I. Si beneficia simpliciter incompatibilia fuerint (quæ etiam incompatibilia primi generis vocari diximus) solus Papa ex justa causa, scilicet propter magnam necessitatem, aut utilitatem Ecclesiæ dispensare potest. Arg. cap. 17. C. 1. Q. 7. Azor. part. 2. lib. 6. cap. 12. Q. 1. Less. de J. § J. l. 2. cap. 34. dub. 58. num. 149. Garz. part. 11. cap. 5.

num. 337. sic videmus hodie filiis Principum plures Episcopatus etiam antea etatem legitimam conferri, ut Ecclesiæ contra hæreticos potentius defendantur. Sic etiam personæ singulari litteratura ornatæ in cap. 28. h. t. cum dispensatione Sedis Apostolicæ majoribus beneficiis honorandæ dicuntur. Sic quoque in Extravag. Execrabilis h. t. Cardinales, qui universali Ecclesiæ serviendo, singularum Ecclesiarum commoditatibus se impendunt, nec non regum filii propter sublimitatem, & generis claritatem à constitutionis illius rigore excipiuntur, & potioris gratiæ prærogativa attolendi dicuntur. Ratio hujus potestatis in Pontifice est, quod Concilia nec potuerint, nec voluerint impedire, quominus ob legitimas causas dispensare posset ille, qui supra Concilium est.

Dico II. Si causa dispensandi deficiat, plura beneficia simpliciter incompatibilia nequidem cum dispensatione Pontificis haberi, aut retineri possunt. Ratio est, quod Papa non sit dominus beneficiorum, sed administrator fidelis, & quia Juri Divino, & naturali (in quo Pontifex dispensare nequit) repugnare videtur, sine justa causa plura beneficia possidere, unde de pluralitate beneficiorum loquens Panormitanus ad cap. 54. de Elect. § cap. 17. de Rescript. ait: dispensatus etiam per Papam sine causa, licet tutus sit, quoad Ecclesiam militantem, non tamen quoad triumphantem, & sic non valet dispensatio quoad DEUM, quam sententiam unanimi calculo approbant Canonistæ teste Fagnano ad cap. 8. de Cleric. non resid. num. 65. ubi probat sententiam Joannis de Lignano dicentis, quod, si Papa dispensaret

faret pro nuda sua voluntate, non habita relatione ad bonum publicum, non foret dispensator, sed dissipator. Et inde est, quod Trident. Sess. 24. de Reform. cap. 17. pluralitatem beneficiorum totius ordinis Ecclesiastici perversionem appellet, utpote quæ ex ratione ambitionis procedat, cultum Divinum imminuat, fundatorum intentionem eludat, causam dissolutionis præbeat, certum animarum periculum contineat, & stipendia, quæ plurium Clericorum sustentationi deservirent, subtrahat, ut verificetur illud Apostoli adnotante Azario Part. 2. lib. 6. cap. 10. in fin. Unus quidem esurit, alius autem ebrius est, & denique plura alia inconvenientia in cap. 5. h. t. & d. extrav. Sc. Joann. XXII. eod. expressa secum trahat.

36 Dico III. Episcopus potest Clerico habenti beneficium simplex, sed ad congruam ejus sustentationem non sufficiens, aliud simplex sine dispensatione Apostolica conferre. Conc. Trident. Sess. 24. de Reform. cap. 17. Tertium tamen, si duo illa congruæ sustentationi non sufficiant, citra Papæ dispensationem adjungere non posse, decisum refert Garz. Part. 11. cap. 5. num. 310. Barbosa. ad d. l. Concil. num. 4. Posse tamen Episcopum justa ex causa, fortè ob reddituum tenuitatem, dispensare, ut quis obtinere valeat duo beneficia difformia sub eodem tecto, puta dignitatem, vel beneficium curatum cum Canonicatu, dummodo quodlibet per se non sit sufficiens ad sustentationem provisi, decisum referunt Garz. Part. 11. cap. 5. num. 377. Franc. Leo in Thesaur. for. Eccles. Part. 2. cap. 8. num. 55. & cum illis Barbosa. cit. loc. num. 14. Imò

hodierna consuetudine nequidem dispensatione Episcopi opus esse ad simul obtinenda, & retinenda vel plura beneficia simplicia dissimilia in eadem, vel similia in diversis Ecclesiis, si provivus indiget iisdem, ad honestam vitæ sustentationem, tradunt Azor. l. 6. cap. 11. Q. 7. Panormitan. in cap. 54. de Elect. num. 34. dummodo utrumque residentiam personalem continuam non requiratur. Trident. Sess. 24. de Reform. cap. 17. Garz. cap. 5. n. 260. Less. lib. 2. cap. 34. dub. 27. Unde si in aliquibus Ecclesiis 3. tantummodo, 4. aut 6. mensium residentia requiritur, Canonicatus illi, vel præbendæ inter beneficia compossibilia numerari poterunt. Laymann. lib. 4. Tract. 2. cap. 8. num. 6. Imò posse Clericum in eadem Ecclesia habere duas Capellantias, si una congruæ sustentationi non sufficiat, & in uno altari onus sit, duo fortè sacra legendi, in altero tria, quæ beneficia potiùs difformia censentur, probabiliter tucur Navarr. Consil. 16. § 22. h. t. Garz. cap. 5. num. 229. Laym. num. 7.

Illud extra controversiam est, quod 37 si Canonicatus, dignitati, vel personatus annexa, vel incorporata legitime Parochia fuerit (idem est de beneficiis legitime unitis) hæc simul sine omni dispensatione retineri possint. per cap. 6. h. t. in 6. Quia hoc casu Parochia extincta, & suppressa censetur, in qua per Vicarium cura animarum exercenda, quamvis jurisdictio fori externi maneat penes Canonicum; nec tenebitur hic residere in Parochia Canonicatus suo, vel dignitati annexa. cap. 30. § 33. h. t. & tit. præced. dictum est. Econtra duos Canonicatus, vel duas præbendas in eadem Ecclesia nequidem

ac-

accessoriè haberi posse, patet ex *Clem. in. b. t.*

38 Circa dictas dispensationes à Pontifice impetratas nota cum Rebuffo in *prax. Benefic. de Dispensat. ad plur. benefic. num. 64.* quod, cum juri communi, beneficiorum pluralitatem prohibenti vulnus infligant, & eatenus odiosæ reputandæ sint, etiam ad casum habentem majorem rationem extendi non debeant. Hinc impetrandem cautum esse jubet *num. 67.* ut exprimat qualitatem beneficiorum, antecederet à se jam possessorum, *curata*, an *simplicia*, aut aliàs *qualificata* illa sint, aliàs eisdem dispensatio neutiquam suffragabitur, quod ipsum statuisse apparet Bonifacius VIII. in *cap. 21. h. t. in 6. dicentis*, non profuturam impetranti dispensationem super pluralitate beneficiorum, qui aliquod quantumcunque modicum beneficium in sua supplica subtrahit. *Garz. Part. 1. cap. 5. num. 81.* Et ulterius ex eodem *cap. 21.* notandum venit, quod, si cum aliquo dispensatum fuerit, ut possit duo beneficia *curata* simul recipere, & retinere, id tantum de duobus primis intelligendum sit, quæ post dictum indultum conferentur, ita, ut si unum postea ex illis obtentis dimiserit, tertium vi illius dispensationis recipere non possit. *Van-Espen J.E.V. Part. 2. tit. 20. cap. 5. num. 14.*

39 Denique circa ejusmodi dispensationes notanda est constitutio Trident. *Sess. 7. de Reform. cap. 5.* qua præcipitur Ordinariis locorum, ut quoscunque plura *curata*, aut aliàs *incompatibilia* beneficia obtinentes ad exhibendas dispensationes suas districtè compellant, easque juxta constitutionem Grego-

rii X. relatam in *cap. 9. de Offic. ordin. in 6.* revideant, & monente Weymsio in *Analyti ad d. constit. num. 7.* si absque vera, & legitima causa impetratas fuisse constiterit, easdem reprobent, & rejiciant. Ratio horum esse potest, ut ait Van-Espen *cit. cap. num. 15.* quod dispensationes non raro impetrentur ex falsa narratione, vel ex causa minus legitima, aut per importunam inhiantium sollicitationem, qua mediante non raro non concedenda conceduntur, aut etiam interdum ipsæ dispensationes contra mentem concedentis extenduntur.

Quæres: Quid circa pluralitatem beneficiorum possit consuetudo? Respondeo I. eam tantarum virium haud esse, ut efficere possit, quod Clericus præter præbendam *Canonicalem* in eadem Ecclesia duas *dignitates*, aut *personatus*, aut duo officia, vel unam dignitatem, & personatum & officium sine dispensatione Pontificis obtineat, tametsi observantia illa immemorialis, aut etiam juramento ejus firmata fuisset. *cap. 1. de Consuet. in 6.* ubi *sacris inimica Canonibus, & de radice ambitionis procedere* dicitur.

Respondeo II. Nec illam consuetudinem unquam posse fieri rationabilem, quæ quis plura beneficia *curata* etiam in diversis Ecclesiis, obtineat, quia & hæc Ecclesiis, & animabus damnosa existeret, & inde reprobatur in *cap. 28. h. t. Panormitan. in cap. 30. §. cui verò h. t. num. 36.*

Dices: Potest quis ex dispensatione Pontificis plura beneficia obtinere, ergò etiam consuetudine, saltem *immemoriali*, vel statuto id licitum reddi potest. Respondeo N. C. alia est ratio dispensationis, alia consuetudinis, vel

Atq.

statuti. Illa in casibus duntaxat rarioribus, & certis tantum in circumstantiis locum invenit. Hæc verò ad instar legis, ad omnes indistinctè casus se porrigere deberet, & vel ideo *irrationabilis* evaderet. Dum econtrà in uno vel altero casu particulari dispensando nihil quidquam in dispendium Ecclesiarum, & animarum committitur. Sit exemplum, si consuetudo haberet, ut homicidium nonnisi pœna pecuniaria plectatur, hæc procul dubio foret irrationabilis, dum ex levitate pœnæ nemo de hominum vulgo ab ejusmodi flagitiis absterreretur, quin pœtula (proclivi aliunde in vindictam ejusmodi hominum genio) cœdibus janua pateret, facilitas enim veniæ est incentivum delinquendi. [cap. 33. C. 23. Q. 4. haud quamquam tamen dispensatio *irrationabilis* audiret, qua Princeps in uno vel altero casu pœnam capitalem in pecuniariam commutando vitam reo condonaret.

Respondeo III. Probabiliter valere illam consuetudinem *immemoriam*, ut etiam beneficia *curata* per Vicarium administrantur, hic enim verò procedit illud ex cap. 26. de V. S. quod *privilegio* æquivalet consuetudo *immemorialis*; atqui privilegio Pontificis fieri potest, ut quis in dignitate vel personatu residere non teneatur, etsi præterea aliud beneficium curatum habeat, ut patet ex cap. 28. b. t. & quotidiana praxi. Ita etiam videmus, in quibusdam Ecclesiis Cathedralibus *preposituras* residentiam personalem non requirere, vel certè non illam à Tridentino præscriptam. Sic etiam usus habet, ut Canonicis Ecclesiarum Cathedralium Parochiæ conferantur, quibus non per se, sed per *Vicarium per-*

petuum ibidem constitutum deservire concessum est. Et licèt jura consuetudinem contrariam improbet, hoc tamen de *immemoriali* intelligendum non est. Nec Juri *Divino*, aut *naturali* contrariari videtur, si accedat causa rationabilis. Vid. Navarr. ad tit. de Cleric. non resid. Consil. 21.

Respondeo IV. Valere consuetudinem, ut quis in eadem Ecclesia præter Canonicatum habeat *dignitatem*, vel *personatum* cap. 1. de Consuet. in 6. Item, ut quis simul plura beneficia *simplicia* obtineat, etsi de jure communi personalem residentiam quodlibet exposcat, quia hæc obligatio jure duntaxat positivo introducta est, unde facilius tolli potest, quod eo saltem casu ferè omnes admittunt, quo unum beneficium congruæ sustentationi non sufficiat, aut alia rationabilis causa accedat. S. Thom. Quodlib. 9. artic. 10. Azor. part. 2. lib. 6. quest. 5. n. 11.

Illam quæstionem non inutiliter hic ⁴¹ annectendam censemus, qua quæritur: An consuetudo, quæ passim in Ecclesiis Cathedralibus, maxime per Germaniam, invaluit, ut nonnisi claro Majorum stemmate illustres personæ ad Canonicatus promoveantur, exclusis aliis obscuriori loco natis, utut & virtute, & litteris emineant. An, inquam, hæc consuetudo tanquam legitima jure sustineri valeat, num potius tanquam corruptela eliminanda sit? Dixeris, talem consuetudinem nullo juris præsidio esse munitam, sic enim videtur Gregorius IX. sensisse, dum in cap. 37. de Præbend. Ecclesie Cathedrali Argentinensi, quæ aliquem Canonicum *non nobilem*, sibi à Legato Pontificio obtrusum, noluit ad suum gremium admitte-

re,

re; eo quod consuetudo hætenus in hac Ecclesia inviolabiter fuerit observata, ut nonnisi nobiles & eminentis scientiæ Canonicorum corpori adlegerentur, ita respondit: *Nos attendentes, quod non generis, sed virtutum nobilitas, vitæque honestas, gratum DEO faciunt, & idoneum servitorem, ad cujus regimen non multos secundum carnem nobiles, & potentes elegit, sed ignobiles, ac pauperes, eo, quod non est acceptio personarum apud ipsum, & vix ad culmina dignitatum (nèdum ad Præbendas) viri eminentis scientiæ valeant reperiri, exceptiones hujusmodi non duximus admittendas.* Unde Interpretes ad hoc cap. commentantes, ad unum omnes, talem consuetudinem, quæ à Canonicis Ecclesiarum Cathedralium ignobiles, utut doctrinæ, & virtutum meritò plurimum commendabiles sint, excluduntur, tanquam corruptelam damnant, & rejiciunt, uti videre est apud Panormit. ad d. cap. 37. h. t. num. 4. Vivian. ad d. cap. Barbof. ibid. num. 5. Cassanæum in Catalog. glor. mund. part. 8. confid. 8. & part. 10. confid. 35. Rebuff. in tract. de Nominat. quest. 15. num. 3. P. Henricum Wagnereck in Exeges. ad d. cap. qui Joannis Molani, Canonici Lovaniensis, ad Canonicos scribentis, sensum & sententiam de hac consuetudine ejusdem verbis refert: *Toleranda (non probanda) est ista consuetudo, ubi, & invaluit, & propter nobilitatis potentiam videtur, corrigi non posse, sed tamen habenda est ratio, ut illi demum nobiles ad præbendas admittantur, qui nobilitatem etiam virtute consecuti sunt. Nam, si tantum ex genere, & Majorum progenie nobiles sint, & eruditio, ac pietas desint, monstra erunt, & pestes in Ec-*

clesia, ac inani, & futili titulo nobiles. Concludit demum P. Wagnereck, quod talis consuetudo, etsi in Ecclesia DEI non probetur, ob graves tamen causas toleretur, hæcque tolerantia bona fide utentes, & penes quos non est, talem consuetudinem corrigere, sint tuti in conscientia. Adjungendus est alter GREGORIUS, priore multò antiquior, nec potestate inferior, qui lib. 9. Registr. Epist. 2. ad Alphonsum Regem Castellæ de eodem argumento ita rescripsit: *Neque verò te pigeat, aut pudeat, extraneum fortè, vel humilis sanguinis virum, dummodo idoneus sit ad Ecclesiæ tuæ regimen, quod propriè bonos exoptat, adscire, cum Romana Republica, ut Paganorum tempore, sic & sub Christianitatis titulis, inde maximè DEO favente, excreverit, quod non tam generis, aut patriæ nobilitatem, quàm animi, & corporis virtutes perpendendas adjudicavit.* Accedit dictum S. Joannis Chrysoctomi in cap. 4. dist. 56. *Non est omnino, nec de virtute, nec de vitio parentum, aut laudandus aliquis, aut culpandus: nemo inde verè aut obscurus, aut clarus est: imò etiam (si quiddam à communi opinione abhorrens dicendum est) nescio, quomodo ille magis resplendet, qui ex parentibus à virtutibus prorsus alienis, ipse tamen fuerit de virtute mirabilis.* Unde Cicero in invectiva contra Salustium apud Panormit. ad cit. cap. 36. n. 4. dixisse fertur: *Santiùs est meis fulgere moribus, quàm majorum opinione niti, ut sim posteris meis nobilitatis initium, & virtutis exemplum.*

Non desunt ex adversò, qui hanc 42 consuetudinem tanquam rationabilem, & legitime præscriptam pro aris, & fo-

cis defendant, quorum rationes sunt sequentes I. quod per nobiles & illustri Sanguine prognatos Ecclesia omnibus retroactis sæculis à luporum rabie strenuè defensa fuerit, unde convenit, ut ejusmodi nobilibus furculis vel in præmium navatæ à Majoribus protectionis, vel in præsens tutamen Ecclesiæ majora Sacerdotia præ plebejis & viliori loco natis conferantur. II. Quod nobilium institutio plerumque liberalior, quam plebejorum, & virtuti propior (id quod potissimum eo ævo apparuisse, quo hæc statuta condebantur, aut quo hæc invalescebant consuetudines, scribit Thomassin. *part. 2. lib. 1. cap. 104. num. 2.*) tunc enim plebeji propemodum omnes quibusdam variarum servitutum fordibus oblinebantur. III. Ea erat de nobilibus, & etiamnum est virtutis præsumptio, ut potentiores crederentur addere stimulos ad virtutis sequelam, ipsi virtutum strenui æmulatores vulgò genitis, id quod operosum haud esset, sexcentis exemplis demonstrare, ni pagellarum harum angustia ejusmodi excursionibus limitem ponerent. Domestica S. Ordinis nostri exempla abunde demonstrant, nobilitati quasi individuum fuisse comitem virtutem, dum, Sanctos, quos Ordo noster Ecclesiæ dedit, dedit autem ponè innumeros, Nobiles, & Illustrissimis Natalibus fuisse conspicuos plerosque constat ex nostris Menologiis, ac præcipuè ex Actis SS. Ordinis S. Benedicti, à magno Mabillonio nostro in sæculorum Classes distributis, & Anno 1658. Parisiis typis publicis evulgatis. Unde bene scripsit S. Bernardus *Epist. 113. Minimè quidem, DEUS est acceptor personarum: nescio*

tamen, quo pacto virtus in nobili plus placet. Plura alia momenta pro tuenda hac consuetudine cumulata reperies apud Thomassin. *cit. loc.* & nostrum Eximium P. Gerardum Hagermann *de Omnigena hominis nobilitate lib. 2. tit. 21. num. 9.*

Ad Decretalem Gregorii IX. *in cit. 43 cap. 37. de Præbend.* relatam, quæ Achilles est AA. non unam reddit responsionem Thomassinus *loc. cit.* & mea quidem opinione, sat concludentem. I. Ergo dicit, quod in dicta Decretali non jubeat aboleri illam consuetudinem, S. Pontifex, sed duntaxat velit, ut valeat collatio beneficii à Legato suo alicui ignobili facta, nec sibi, aut Legato suo infligi possit necessitas obsequendi consuetudinibus Capituli. II. Ipsum Capitulum Argentinense, ac alia Germaniæ Capitula, utut S. Sedi obsequentissima, & devotissima semper fuerint, ab hac consuetudine non recesserunt, quod argumento est, persuasa esse Capitula, hoc Gregorii Decreto suam consuetudinem non inuri, Etsi verò ibidem doceat Gregorius, plus esse tribuendum nobilitati virtutis, quàm sanguinis, non tamen apertè pronuntiat eam consuetudinem à se damnari, nec à Capitulo proscribendam decernit. III. Hæc consuetudo, quæ per Germaniam, & alia Regna Galliæ, Hispaniæ, Poloniæ &c. dudum jam obtinuit, non potuit latere SS. Pontifices, & tamen nec nutu quidem hætenus indicârunt, eam sibi displicere, aut tanquam abusum, & corruptelam expungendam esse; tam diutino ergo silentio videntur huic consuetudini assensum suum præstitisse. IV. Rationabilitas hujus consuetudinis ex eo etiam satis legitima-

matur, quod Concilia, quorum plurima hæcenus in his Provinciis celebrata sunt, eam non reprobaverint, quod tamen, si pietati hæc consuetudo adeo inimica, ipsisque Ecclesiæ Legibus tam graviter adversaretur, haud quaquam ab ipsis neglectum, aut intermissum fuisset. V. Denique ea ratio plurimum ponderis addit, quod funditus excisæ essent, corruissentque Germaniæ Ecclesiæ ab uno, aut altero jam sæculo, nisi grassantium hæreticorum, & ad arma profilientium furorem propulsissent Episcopi, Canonicique earum Ecclesiarum, summa quadam potestate, opulentiæque freti.

44 Verùm Bœhmerus hujus consuetudinis, quod nonnisi Nobiles ad Episcopales Cathedras, & Ecclesiarum Cathedralium Canonicatus admittantur, longè aliàs rationes affert. Adscribit ille §. 87. ad h. t. moris hujus initia in tepefcenti, in dælitias defluenti, & otio torpenti Canonicorum vitæ, & divitiarum affluentia. Admetior Authoris verba: *Asi fervor pietatis, inquit, cujus gratiâ unieb hæc Collegia fundata erant, tandem deserbuit Seculo XI. & in pluribus Ecclesiis majoribus Canonicis, abjecta vita communi, mollior placuit, dælitii, ex ingentibus ortis divitiis, affluens, otiosaque, ut omnis pristina Canonicorum devotio congelasse videretur. Latius per sequentia Secula hoc malum propagatum est, quo factum, ut non tam ad veram habilitatem, quam Majores in Clericis desiderant, amplius respexerint, sed planè novas accidentales qualitates ob oculos habuerint.* Addit deinde aliam causam, quæ hanc consuetudinem multum auxit, & corroboravit, videlicet familiarum Illustrium

conservationem, animadverterunt enim, ait, *hoc modo conservari posse familias Illustres, & præcaveri, ne bona avita in tot partes scinderentur, sed natu minores filii inde, bona ipsorum venia excludi possent, pinquissimis redditibus Ecclesiasticis sese sustentari. Simul etiam, quando numerosa prole familia aucta erat, aditus ad matrimonia, unde nova multiplicatio liberorum metuenda erat, filiis intercludebatur, quod rursus conservandis bonis, & familiarum conducibile videbatur.* Hanc posteriorem, à Bœhmero allegatam, consuetudinis causam non respuit laudatus P. Gerardus Hagemann. lib. §. cap. cit. n. 7. dum ex Besoldo lib. 1. politic. cap. 6. n. 28. & disert. de Equestr. ord. n. 1. refert, quod plura Collegia Ecclesiastica eo fine instituta, ac luculentè olim ditata fuerint, ut familiæ generosæ numerosa prole abundantes receptum habeant, quibus tutò, & commodè postgenere committere queant, ne paternæ hæreditati omnes incumbant, & apud Gallos sacris Ordinibus addicti, quondam tantummodò nobiles erant. Hæc cit. Hagemann. Quam fidem mereatur altera causa, à Bœhmero, producta, prudentis, & in re historica versati lectoris judicio expendendum relinquimus. Nos ejusmodi scriptoribus fidem ex integro tribuere non possumus, qui nobis de Majoribus nostris nil, nisi vitia, & peccata narrare sciunt, de bonis, & quæ laudabiliter facta, aut instituta fuisse comperiunt, altum tacentes. Unde Bœhmero reponi poterit, quod *Geta, sagax ille, & astutus Demiphonis servus apud Terentium Phorm. Act. 4. Scen. 4. Antiphoni reposuit:*

- - - *Nihil est, Antipho,*
Quin malè narrando possit depravari.

Tu id, quod boni est, excerpis:
dicis, quod mali est.

De salebrosa hac quaestione plura scribere non vacat, votum duntaxat nostrum cum laudato P. Hagemann. his verbis explicamus: „Optandum unicè „foret, ut beneficia majora, seu Canoniciatus in Metropolitanis, aut Cathedralibus Ecclesiis non ex gratia, & „favore conferrentur illustri, aut generoso stemmate natis; sed ex merito doctrinæ, virtutis, ac morum honestatis, instituto concursu inter eos, „qui suam Nobilitatem, & capacitatem gentis probare possunt. Quamvis non foret fervor & aërosæ juventutis in cultu morum, ac litterarum! quantum inde bonum Ecclesiæ non accresceret!

Sunt defactò in variis Ecclesiis Cathedralibus Germaniæ Evangelicæ, nec non reformatæ ut vocant, Religionis Canonici cum Orthodoxis commixti, de quibus, an ad Capitula, quæ sacra Ro-

mana colunt, admitti possint, vehementer olim exarserat contentio. Inter alia, quæ ab Orthodoxis opponebantur, id quoque erat, quod absurdum illud eventurum esse dicerent, ut, si ad Canoniciatus admittatur triplex hominum conditio, *Catholicorum, Lutheranorum, & Reformatorum*, confusio vocationum oriatur. Ad hoc responderunt *Protestantes*, nullam confusionem, nullamque turbam inde metuendam esse. Sed hæc Responsio ex Sententia Bœhmeri nervum non habet, utpote, qui docuit ad *Tit. de SS. Trinit. §. 75.* quod Exercitiū Religionis nostræ cum statu Religionis Protestantium quieto stare non possit. Sed, quidquid sit de hoc Bœhmeri errore, hæc Controversia in *Pace Westphalica art. 5. §. 23.* taliter composita fuit, ut, *quot Capitulares, aut Canonici die 1. Januarii Anni 1624. usquam vel Aug. Confess. vel Catholici fuerunt, totidem illic ex utraq; Religione erunt semper, nec decedentibus, nisi ejusdem Religionis consortes surrogentur.* Fortè de hac mirabili hominum mixtura Isaias Vaticinatus est *cap. 11. v. 6. Habitat lupus cum agno, & pardus cum hædo accubabit.*

§. V.

De Collationis Effectu.

SUMMARI A.

46. *Principalis Effectus est, quòd Collatarius post acceptationem beneficii acquirat jus in re.* 47. *Sin absenti, & ignoranti facta sit collatio, jus duntaxat ad rem ei acquiritur, quod impedit, ne alteri Episcopus hoc beneficium conferre possit.* 48. *Occurritur oppositioni.*

46 **E**ffectus collationis legitimè factæ præcipuus est, quod Beneficiatus post collationem sibi factam, si eandem ratam habuerit, & vel per se, vel per procuratorem, mandato speciali non tantum ad hoc numero bene-

neficium, sed ad beneficia in genere instructum acceptaverit, mox *ius in re*, etiam sine *traditione* vel actuali apprehensione possessionis acquirat, *cap. 17. b. t. in 6.* quia in spiritualibus *titulus* locò *traditionis* est. Barbof. *ad cit. cap. num. 5.* Passerin. *ibid. num. 9.* Tiraquell. *de Jure Primogen. Quest. 17. art. 11. num. 5.* Et non tantum beneficium tanquam suum vindicare à possessore, vel detentore, ac pro ejus juribus agere, verum etiam ejusdem possessionem vacantem propria autoritate apprehendere valeat. Garz. *Part. 4. cap. 2. n. 6.* Covarruv. *lib. 3. V. R. cap. 16. num. 7.*

47 Quodsi verò beneficium alicui absentis, & ignorantis collatum fuerit, *ius* quidem *in re* ante acceptationem beneficiato non acquiritur, *ius* tamen *ad rem*, quo impeditur Episcopus, quo minus illud beneficium alteri liberè conferre possit. *d. cap. 17. b. t. in 6.* Si verò Episcopus collatione facta, absentis congruum terminum pro imperitiendo consensu assignaverit, isque voluntatem suam intra præfinitum tempus non declaraverit, poterit ex tunc Episcopus beneficium, cui viderit expedire, liberè conferre, *d. cap. 17.* quia hoc in casu ejus taciturnitas habetur pro recusatione. Passerin. *ad d. cap. num. 21.* Quodsi demum terminus de-

liberationi datus elapsus sit, nec alteri adhuc per Episcopum collatio facta sit, poteris is re adhuc integra, beneficium acceptare, eo effectu, ut collatio postea alteri facta ab Episcopo sciente, lapsum fuisse terminum, & ignorante acceptationem factam à priori, ipso jure sit nulla, quia per acceptationem, lapsa quantumvis termino, re tamen adhuc integra factam, prior *ius in re* acquisivit, fecitque beneficium suum. *cit. cap. 17.* Passerinus *ibid. num. 24.*

Dices: Collatio beneficii est donatio ⁴⁸ *cap. 4. de Donat.* at hæc revocari potest ante acceptationem donarii, *l. 2. §. sed si quis l. 10. ff. de Donat. l. 28. ff. de A. vel A. P. ergò &c.* Respondeo, collationem quidem dici *donationem*, non tamen sine dissimilitudine, dum donatio propriè talis ex mera liberalitate donantis procedit, collatio verò beneficii ex debito Ecclesiasticæ potestatis officio, & ex quadam necessitate fit, & hinc inter utramque hæc est disparitas, quod in donatione propriè tali donator res donatas ante acceptationem, imò etiam post eam, ex causa ingratitude revocare valeat. *cap. fin. de Donat.* Collator verò sibi beneficium retinere, aut semel collatum ante acceptationem revocare nequeat.

§. VI.

De Reservatione, & Affectione Beneficiorum in genere.

SUMMARI A.

49. S. Pontifex, tanquam universalis Ecclesie Pastor, beneficia suæ collationi reservare potest. 50. Reservatio alia est generalis, alia particularis. 51. Alia, quæ cum Decreto irritante, alia, quæ sine hoc Decreto fit. 52. Beneficium aliud reservatum, aliud affectum. 53. Quid discriminis inter utrumque?

S 3

Quan-

49 **Q**uanquam S. Pontifex potestatem conferendi beneficia in Episcopos transtulerit, ita, ut quilibet in sua Diœcesi beneficia ibidem existentia conferre possit, per ea, quæ supra diximus, major tamen penes ipsum semper potestas remansit, *cap. 14. §. nos igitur h. t. in 6.* utpote, qui universalis Ecclesiæ Episcopus dicitur, totumque orbem pro Diœcesi propria habet. *cap. 17. §. 21. C. 9. Q. 3. cap. 14. §. 38. de Præbend. in 6. Gonzalez ad regul. 8. Cancell. §. 1. proœm. num. 8. Passerin. ad cit. cap. num. 9.* Hinc dubium non est, quin potestatem illam ordinariam Episcopis precario concessam per reservationes coarctare, & citra omnem inferiorum collatorum injuriam restringere potuerit, nec sine multimoda ratione, I. quia Papa est dispensator omnium beneficiorum, & liberam in illis dispositionem habet. *Clem. 1. ut lite pend. in fin.* II. Ut erga bene meritos de Ecclesia, vel etiam erga indigentes, & ad Sedem Apostolicam confugientes se tantò liberaliorem, magisque muniticum exhibere possit. Et III. ut major Ecclesiarum, & Ecclesiasticarum personarum in toto orbe existentium, cum Ecclesia Romana, tanquam matre omnium haberetur unio & communio. *Less. de J. §. J. l. 2. cap. 34. num. 48. Pirrhing h. t. num. 319.*

Itaque reservatio nihil aliud est, quàm beneficii Ecclesiastici vacaturi per legitimum superiorem ad se facta avocatio. *Pirrhing h. t. num. 317. P. Reiffenstuel eod. tit. §. 13. num. 378.*

50 Dividitur reservatio in *generalem*, & *particularem*. Generalis est, cum plura beneficia in genere, & in communi, omnes v. g. Ecclesiæ Metro-

liticæ, Cathedrales, Abbatia, beneficia electiva &c. reservantur. Particularis, sive specialis est, qua certa beneficia vel ratione loci, putà, omnia beneficia in Ecclesia A. vel ratione personæ, ut cum Papa beneficium vacaturum certo Clerico conferri mandat, vel ratione Beneficii, veluti cum certa dignitas v. g. *Præpositura, Decanatus &c.* reservantur. *Barb. J. E. V. lib. 3. cap. 13. num. 39. Paris. de Resignat. benefic. lib. 2. Quest. 6. num. 16. §. seqq.*

Reservatio rursus alia est, quæ fit cum apposito decreto *irritante*, & quæ sine tali decreto simpliciter fit. Discrimen inter utramque reservationem notabile est, dum scilicet collatio beneficii, decreto *irritante* muniti, facta ab inferiore collatore, reservationem hanc ignorante, omninò nulla, & invalida est. *arg. cap. 20. h. t. in 6.* Econtra valida collatio alterius beneficii simpliciter reservati, si facta sit, antequam inferior collator notitiam reservationis acceperit. *arg. cit. cap.* Ubi ad inducendam invaliditatem factæ bona fide collationis beneficii reservati, copulativè requiritur, & *reservatio*, & *appositio decreti irritantis*. *P. Reiffenstuel h. t. num. 384.*

Porrò beneficium aliud dicitur *reservatum*, aliud *affectum*. Differt alterum ab altero, sicut *tacitum*, & *expressum*, ita, ut reservatio fiat per expressa verba regularum *Cancellariæ*, sive aliarum constitutionum intra, vel extra corpus juris existentium, aut solo verbo Papæ, **RESERVAMUS**. *Affectio* autem respiciat actum realem, & factum aliquod, ex quo tacita resultat reservatio. Ut, si Papa mandet alicui de beneficio aliquo certo, aliàs non reservato,

ro, provideri (quod dicitur Papam apponere manum in beneficiis) tunc tale beneficium manet affectum, nec alius præter Papam de eo disponere potest. Alios casus vide apud Petrum de Murga cit. *Tract. de Benefic. Q. 3. num. 329. & seqq.*

53 Discrimen alterum inter beneficium reservatum, & affectum est, quod reservatio, si annexum non habeat decretum irritans, manus ordinariorum non ita liget, quin validè beneficium reservatum conferre valeant. *arg. c. 20. b. t. in 6.* Affectio verò potestatem illorum illicò impeditam reddit absque alia inhibitione, eò etiam casu, quo collatio à Papa facta ob aliquem impetrantis defectum inutilis redditur. *Ex-*

travag. 14. inter commun. §. Romani b. t. Pax Jordan. Tom. 2. lib. 10. tit. 2. num. 12. & alii apud Petrum de Murga cit. *Q. num. 326. & 332. qui à n. 352. dictam affectionem beneficiorum 18. limitationibus restringit, quos inter illæ duæ notabiliores sunt, I. quod beneficia Juris Patronatus laicalis, aut mixti sicut regulariter non solet Papa reservare, ita nec manum ad ea apponere, hoc est, affecta reddere soleat. II. Quod beneficia per specialia concordata Germaniæ, & Galliæ liberæ collationi ordinariorum relicta nunquam fiant affecta, nisi constet de mente Papæ, dictis concordatis de plenitudine sue potestatis derogare intendentis.*

§. VII.

Quæ beneficia de Jure Communi reservata sint?

SUMMARI A.

54. Beneficia vel sunt reservata in Curia, vel apud Sedem Apostolicam. 55. Quid per Curiam intelligatur? 56. Vacare in Curia non est idem, ac vacare apud Sedem Apostolicam. 57. Quenam beneficia dicantur vacare apud Sedem Apostolicam, & in Curia simul? 58. Quomodo vacatio in Curia tantum inducatur? 59. Beneficium promoti ad Episcopatum Titularem non est reservatum. 60. Quando beneficia illorum, qui ad veros Episcopatus promoventur, vacent? 61. Quando rursus beneficia in Curia vacare dicantur? 62. Quædam adhuc notantur circa beneficia in Curia, & apud Sedem Apostolicam vacantia. 63. Beneficia à dictis reservationibus exempta recensentur. 64. Aliquod dubium circa Extravag. Joan. XXII. b. t. removetur.

54 **I**Nter beneficia reservata primo loco examinanda veniunt, quæ vacant in curia, & apud Sedem Apostolicam, tanquam cæteris firmiter reservata, utpote reservatione in corpore juris clausa, adeoque jure communi in *cap. 2. 3. & 34. b. t. in 6. Clem. 1. ut*

lite pendent. De his autem Clemens III. in *cit. cap. 2.* sic statuit, ut, si quis ea præter S. Pontificem alicui conferre præsumpserit, quacunque demum auctoritate munitus fuerit, sive jure ordinariæ potestatis, sive litteris generalibus, vel etiam specialibus sub quacun-

cunque verborum forma conceptis, electio, provisio, vel collatio penitus irrita sit, & inanis, nisi super conferendis eisdem specialis, & expressa auctoritas à S. Pontifice tributa fuerit.

55 Nomine autem *curia* intelligitur hic per antonomasiam curia, sive tribunal S. Pontificis, hoc est, locus, ubi Papa est cum suis Consiliariis, & Cancellaria, ut docet Covarruv. *PP. QQ. Tom. 2. cap. 4. num. 10.* & confirmat ex *Clem. 2. §. sanè de Elect.* consentit *Barb. de Potest. Episc. alleg. 57. num. 128.* Circa Bullam Pauli III. relatam in Bullario, quam ille Pontifex Româ discedens, & ad colloquium Caroli V. Imperatoris, & Francisci Regis Gallia profectus declaravit, eorum, qui suam sanctitatem sequentur, & eorum, qui in alma urbe remanent, unam tantum *curiam Romanam* existere in capite, & corpore, stylum curia attendendum esse benè notat P. Engl *b. t. num. 11.*

56 Quæres: An idem sit, vacare *apud Sedem Apostolicam*, & vacare *in curia*? Respondeo, quanquam hæ locutiones à multis DD. confundantur, ac promiscuè usurpentur, verius tamen videri *Barbofa de Offic. Episc. part. 3. alleg. 57. num. 24.* Beneficia *apud Sedem Apostolicam* vacantia distingui à vacantibus *in curia*, sicut genus & species, ut omne quidem beneficium vacans *apud Sedem Apostolicam* censeatur etiam vacare *in curia*, & sit reservatum reservatione clausa in corpore juris; non verò vicissim beneficia præcisè vacantia *in curia* censeari vacare *apud Sedem Apostolicam*, nec esse reservata reservatione clausa in Corpore Juris, sed tantum per Extravagantes, & Bullas noviores.

Propriè ergo dicuntur beneficia vacare *apud Sedem Apostolicam*, & in *Curia* simul, quæ vacant per obitum beneficiati in *Curia cap. 2. b. t. in 6.* vel propè eam intra duas *diatas* Legales, hoc est 40. Milliaria Italica per *l. 1. ff. si quis cautionibus &c. decedentis. cap. 34. b. t. in 6. Clem. 1. ut lite pendente.* modo tamen talis in loco, ubi degit *Curia*, vel in illa vicinia defunctus datum, vel domicilium ibidem constitutum non habuerit, nec beneficium suum ibi situm fuerit; in his enim non habet locum vacatio *apud Sedem Apostolicam d. cap. 2. b. t. in 6.* Murga *d. Quæst. 3. num. 265.* nisi is beneficiatus simul *Curialis* fuisset, & ratione Curia ibidem substitisset. *d. cap. 34. §. sanè b. t. in 6.* in Exemplo: si Papa, vel *Curia* Romana in aliam quandam Urbem Gallia transferretur, tunc Beneficia Clericorum ibidem decedentium non censeantur vacare *apud Sedem*, & in *Curia*, nisi iidem simul *Curiales* ratione Curia ibidem substitissent.

Idem cum proportione dicendum de illis, qui à *Curia* recedunt ad sua domicilia intra duas *Diatas* à *Curia* distita, ut nec horum beneficia iis extinctis censeantur vacare *apud Sedem*, nisi sub prædicta conditione, si *Curiales* fuerint.

Quodsi *Curiam* de loco in locum transferri contingat, eamque *Curiales*, sive *Officiales* Curia sequantur, ac in itinere moriantur, vel in loco, unde recedit *Curia*, forsitan remanentes infirmi rebus inibi eximantur humanis (quantumcunque locus ipse, ubi decedunt, ab ipsa *Curia* sit remotus etiam ultra duas *Diatas*) pariter eorundem be-

beneficia apud *Sedem Apostolicam* vacare censentur, *d. cap. 34.* Quod ulterius extenditur ad eos, qui animi causâ, peregrinationis, aut alia quacunque ratione recedunt à *Curia*, etiam Ecclesia Romana vacante, & intra duas Dîctas moriantur, dummodo ibidem domicilium, vel domum propriam non habeant, sæpe *cit. cap. 34. §. idem est.*

Curialium autem nomine veniunt omnes illi, qui S. Pontifici, Cardinalibus, vel Officialibus Romanæ Curie inserviunt. Item Judices, Advocati, Notarii, Procuratores, Sollicitatores, & alii, quorum mentio fit in *Extravag. 13. inter commun. h. t.*

Huc etiam spectat dispositio *Clem. 1. Ut lite pendente.* ubi circa litigantes in Curia Romana super Beneficio varii casus distinguuntur, & deciduntur. I. Si ambo super beneficio sibi collato in Curia litigantes ibidem decedant, collatio illius Beneficii litigiosæ ad S. Pontificem pertinet. Secus ad *Ordinarium*, si ambo extra Curiam moriantur. II. Si litigantium unus in Curia, alter extra Curiam moriatur, distinguitur, an alteruter in possessione beneficii fuerit, an neuter. Priori casu, si possessor beneficii in Curia decesserit, iterum ad Pontificem, si extra Curiam, ad *Ordinarium* spectabit collatio. Posteriori casu propter autoritatis prærogativam collator erit S. Pontifex. III. Quodsi verò unus lite pendente moriatur, altero superstite, alio, cujus interest, litem prosequente, expectandus erit terminus litis, & siquidem pro defuncto pronuntiatum fuerit, isque in Curia decesserit, ad S. Pontificem, extra Curiam verò ad *Ordinarium* collatio spectabit. Sin verò ex Sententia con-

stabit, ad neutrum beneficium pertinuisset, *Ordinarius* conferet. Hæc quoad vacationem, apud *Sedem Apostolicam*, & in *Curia.* Sequuntur vacationes in *Curia* tantum, quæ etiam vacationes sicut à Barboza dicuntur.

Vacant igitur Beneficia in Curia I. 58 quæ juxta *Extrav. 13. h. t. inter comun.* per mortem Cardinalium, & Officialium Ecclesiæ Romanæ, ac familiarium Papæ vacant, ubicunque illi decedant. Item beneficia Legatorum, & Collectorum à Sede Apostolica missorum & mortuorum, antequam Romam redeant.

II. Omnia beneficia, quorum privatio Romæ inducitur per *depositionem*, *translationem* &c. modo ibidem contra contumacem verè talem, qui fictione juris pro præfenti habetur, Sententia dicta fuerit. Murga *dict. Quest. 3. num. 263.*

III. Quæ in manus Papæ resignantur, etiam per procuratorem, ubi notat *cit. Murga num. 262.* quod vacatio ejusmodi per resignationem inducta non tam dicatur reservata reservatione in Corpore Juris clausa, quàm potius affecta per *appositionem manus* Papæ, quæ habet vim specialis reservationis. *Extravag. 14. §. Nos, qui Vigilus. & Romani quoque Pontifices h. t. inter comun.* Unde licet resolvatur resignatio propter Regulam *de viginti*, non tamen resolvitur reservatio inducta per *appositionem manus* validam. *Roman. Consil. 342. à n. 11.*

IV. Vacant in Curia omnia beneficia tum *Secularia*, tum *Regularia*, etiam *electiva*, prius possessa ab iis, qui autoritate Pontificia ad majores Dignitates, Patriarchalem, Episcopalem, Monaste-

riorum Regimina, aliâque beneficia, cum prioribus incompatibilia, promoventur, postquam adepti fuerunt novi Beneficii possessionem pacificam, & fructuum perceptionem. Huc tamen non spectat Episcopatus *Titularis*, in partibus infidelium alicui assignatus, cum nullos ex suo Episcopatu provenitus percipiat. Imò poterit tali Episcopo *Titulari* etiam sine dispensatione Pontificis Beneficium conferri. Garz. *part. 11. cap. 6. num. 24. § 44.*

59 Illud in Controversiam trahitur. An, si S. Pontifex ad *verum*, & non *Titularem*, Episcopatum promotus concesserit, Beneficium retinere, prius jam habitum, illud post mortem promoti reservatum censi debeat? In affirmat. inclinare videtur Barbof. *d. alleg. 57. num. 76.* & Garz. *part. 11. cap. 6. n. 30.*

Abstrahendo tamen à stylo Curiaë Romanæ, & Praxi, negativa in Theoria probabilius videtur, ex ratione, quod *dict. Extravag. 14.* tantùm loquatur de Beneficiis vacantibus per promotionem, quale non est, de quo hic loquimur, utpote vacans potius per mortem. Nam concessa retentio nova magis collatio dici meretur, quàm *manus appositio*, cum nihil interesse videatur, an Papa tale beneficium suæ dispositioni per promotionem delatum, eidem, vel alteri conferat.

Dices: in *cit. Extravag.* habetur expressè, quòd reservata sint talia beneficia tempore promotionis vacantia, & in ante vacatura: ergo & post mortem promoti reservata dicenda sunt. Respondedo nego consequentiam. Sensus enim est, quòd beneficia per promotionem reservata censeantur, tam, quæ tempore datæ *Extravag.* vacabant,

quam quæ per futuras promotiones vacatura essent; sicut leges ordinariæ, & præsentibus, & futuris casibus prospicere solent.

Porro Beneficia illorum qui ad ve-60 ros Episcopatus promoti sunt, jure ordinario vacare incipiunt, post adeptam pacificam possessionem Episcopatus, & simul consecrationem; vel si Episcopus jam prius consecratus, ab uno Episcopatu ad alium transferatur, aut consecrationem petere neglexerit, loco consecrationis post spatiũ 3. mensium. *cap. 7. §. cum verò de Elect.* nisi aliud expressè decreverit S. Pontifex, fortè, ut prius beneficium statim à tempore promotionis, vel confirmationis alteri conferatur. Garz. *d. cap. 6. n. 5.* Barbof. *num. 69.* Paris. *de Resignat. Benefic. lib. 3. Quest. 1. n. 76.*

IV. Vacant beneficia in Curia, quo-61 rum vacantia, & simul reservatio per generalem sententiam alicujus Bullæ ex Curia Romana promanantis inducta est. Paris. *lib. 11. Q. 8.* Talia sunt I. Beneficia propter crimen hæresis vacantia. Bulla *Pii V. 29.* quæ incipit: *Cum ex Apostolatus &c.* II. Vacantia per simoniam, & simoniacam resignationem per Bullas *Pii IV. & Pii V.* relatas à Barbof. *d. alleg. 57. n. 41.* III. Parochiæ non collatæ secundum formam *Trid. Sess. 24. de Reform. cap. 18.* per Bullam *Pii V.* quæ est in ordine 32. IV. Beneficia vacantia ob non factam publicationem resignationis juxta Constitutionem *Gregorii XIII.* ordine 85. V. Beneficia vacantia, Sede Episcopali vacante, per Bullam *Pii V.* quæ incipit: *Sanctissimus in Christo &c.* De quibus aliisque reservationibus pluribus videri possunt Barbof. *dict. alleg. 57. à num.*

num. 35. Garz. part. 11. cap. 3. & alii ab
iisdem citati.

62 De Beneficiis vacantibus apud *Sedem Apostolicam*, & vacantibus in *Curia* hæc adhuc notabilis differentia insinuanda venit. Quod priora illa beneficia intra mensem a die *vacationis*, non *scientiæ*, computandum, Pontifex conferre debeat, alioquin dicto tempore elapso valebunt collationes ab Ordinariis factæ potestate Ordinaria, ac si nulla unquam reservatio extitisset, ita tamen, ut per seipso, si præsentibus Ordinariis in Diocesi fuerint, vel absentes, per Vicarios Generales intra Diocesim existentes, & speciale Mandatum habentes conferre debeant. cap. 3. h. tit. in 6. quam Constitutionem quidem abrogatam per *Extravag. 1. aut 13. h. tit. inter commun.* censet Passerinus ad cit. cap. num. 2. utpotè quibus tanquam Constitutionibus posterioribus, reservantibus absolute beneficia vacantia in Curia provisioni S. Pontifici, derogatum fuit priori Constitutioni Gregorii X. in cit. cap. 3. h. tit. in 6. relati. Contrarium tamen, scilicet non fuisse hoc cap. per cit. binas *Extravag. correctum*, probabilius videtur Garziæ part. 5. cap. 1. num. 101. tum quod *Extravag. 1.* data sit Anno primo Pontificatus Bonifacii VIII. Compilatio verò Libri sexti *Decretalium* jussu ejusdem Bonifacii facta, Anno dein 4. promulgata, cui *Decretalem Gregorii X.* in cit. cap. 3. h. tit. in 6. relata imprudenter utique inseruisset, si eam voluisset per *d. Extravag. 1.* esse revocatam. Tum ex generalibus regulis, quod correctio juris sit odiosa; ideoque nisi clarè de ea constet, admitti non debeat, quæ correctio clarè ex *citt. juribus* doceri non potest.

Quòd si post mensem non appareat, provisionem Beneficii ab *Ordinario* fuisse factam, poterit Papa, re adhuc integra, moram purgare, & beneficium apud *Sedem* vacans conferre, quia restrictio hæc ad mensem non operatur, quod post mensem omnimodo excludatur Pontifex, ut conferre non possit; sed hoc tantum, ut post hunc mensem manus Ordinarii ulterius non censeantur ligatæ. Murga cit. *Quest. 3. n. 264.* Quoad alia beneficia in *Curia tantum* vacantia certus terminus pro collatione præfixus non est. *Æneas Falcon. Quest. 4. principali Effectu 20.* Barbof. *d. alleg. 57. n. 24.* Garz. part. 5. cap. 1. num. 100. Tusch. *Lit. B. Conclus. 76.*

Vidimus, quæ Beneficia jure communi reservata sint, nunc videndum, quæ à dictis reservationibus eximantur. I. Eximuntur à reservatione 63 Beneficia Jure *Patronatus Laici* affecta, tametsi in *Curia* vacaverint, dum tamen *fundatione, dotatione, aut ædificatione* illud sibi comparaverint, Barbof. *d. allegat. 57. num. 25.* Murga *d. Quest. 3. num. 267.* & hoc ideo, nè fideles Laici à piis foundationibus abstrahantur, & ut remunerationem quandam suæ erga Ecclesiam præstitæ munificentiae capiant. Si *Jus Patronatus* privilegio, consuetudine, aut præscriptione acquisiverint, beneficia taliter in *Curia* vacantia reservationi manent obnoxia. *cit. Auth. De Jure Patronatus Clericorum* ita obtinet, ut, siquidem illud acquisiverint ex *fundatione* de bonis prospectu Ecclesiæ acquisitis, à prædicta reservatione ipsorum beneficium *Patronatum* exemptum non est: sin verò ex bonis propriis, sive patrimonialibus *dotando, fundando, ædificando* jus

Patronatûs acquisiverint, pari exemptione cum Laicis gaudent.

II. Dictæ reservationes locum non habent in beneficiis *manualibus*, *regularia*, illa fuerint, aut *seularia*, nihil interest, quia in odiosis nomine beneficiorum non veniunt. Gonzalez ad Reg. 8. Cancell. Gloss. 8. num. 11. Barbof. alleg. 57. n. 29.

III. Beneficia ex causa *permutationis* resignata non reservantur, quia propriè loquendo, vacare non dicuntur. Layman. lib. 4. tract. 2. cap. 11. n. 2.

IV. Excipiunt à prædicta reservatione Gloss. in cap. 25. h. t. in 6. & Caspar. Perusius in tract. de Reservat. q. 5. princip. n. 22. Beneficia *patrimonialia*, vel *Canonicatus* Ecclesiarum Cathedralium, qui Theologiæ Magistris, & Juris Canonici Doctoribus per electionem Canonicam conferuntur. Monet tamen Covarruv. lib. 2. Pract. Quæst. cap. 36. n. 4. hac in parte usum & consuetudinem observari debere.

64 Circa reservationem contentam in Extrav. un. Joan. XXII. h. tit. dubium movet P. Engel num. 13. h. t. An, si aliquis Clericus habens beneficium *Curatum*, aliud acquirat incompatible, consequenter vi dictæ Extravag. primum resignet in manus *Ordinarii*, an hoc resignatum censeatur reservatum S. Pontifici, vel potiùs secundum obtentum, & pacificè ac cum commodo fructuum

possessum (aliàs enim nec primum vacabit. Garz. part. 11. cap. 5. num. 123.) aut verò utrumque?

Cochier ad Reg. 1. Cancell. num. 23. Vers. octavus Casus. & P. Wagnereck. ad d. Extrav. Not. 4. utrumque reservatum putant propter verba: *quæ omnia & singula vacatura, vel dimissa*. Probabilior tamen videtur opinio Gloss. ad d. Extrav. Barbof. *ibid.* num. 10. Navarr. Consil. 18. n. 3. h. t. dicentium, primum beneficium in manibus *Ordinarii* resignatum non fieri reservatum S. Pontifici. Fundatur hæc Sententia I. in cap. 28. h. tit. ubi primum reservatum non fuit. Hoc autem cap. per d. Extrav. expressè correctum non est, sed potiùs confirmatum per illa verba: *In manibus Ordinariorû dimittere debeant*. II. Per Textum expressum in cap. 28. h. t. in 6. ubi dicitur, quod Episcopus beneficium *Curatum* incompatible alteri de jure conferre possit.

Utramque Sententiam non minùs probabiliter conciliat Gonzal. Gloss. 15. §. 2. num. 14. & Gloss. 51. n. 36. & 38. ut scilicet primum etiam beneficium reservatum sit S. Pontifici, si secundum incompatible impetratum fuerit à Sede Apostolica propter textum Extravag. ad Regimen Vers. *nec non etiam, quæ per assentionem &c.* & per Reg. 8. Cancell. Non item, quando secundum collatum est ab *Ordinario*.

§. VIII.

Quæ Beneficia per Regulas Cancellariae reserventur?

SUMMARI A.

65. 66. 67. Regularum harum indoles, & natura describitur. 68. Regula I. innovat reservationes contentas in Extrav. 13. h. t. int. commun. & Extrav. Execra-

crabilis h. t. 69. Regula II. reservat omnes Ecclesias Patriarchales, Archi- & Episcopales, nec non Monasteria virorum. 70. Regula III. reservat dignitates majores post Pontificalem in Cathedralibus. 71. Regula IV. reservat beneficia Collectorum Camere Apostolicæ. 72. Regula V. reservat beneficia Curialium, qui Romanam Curiam sequuntur, ubicunque demum moriantur. 73. Regula VI. reservat beneficia Cubiculariorum Papæ. 74. Regula VII. reservat omnia beneficia trium Patriarchalium Ecclesiarum Romæ. 75. Regula VIII. complectitur Menses Papales. 80. Posterior bujus Regule pars disponit de Mensibus Ordinariorum.

65 **N**ot. I. Regulas Cancellariæ dici, quæ Cancellariam Apostolicam, & res beneficiales potissimum concernunt. Harum regularum author exitisse dicitur Joannes XXII. circa Annum 1316. cujus vestigiis dehinc inherentes alii PP. plures, vel pauciores regulas Cancellariæ suæ officialibus successivè dederunt; donec Nicolaus V. Anno 1447. easdem in constantem, & meliorem formam redegit, à qua Successores ejus amplius recedere non solebant, licet novas earundem declarationes, moderationes, & extensiones subinde fecerint juxta negotiorum, & occurrentium causarum varietatem. Barbos. de Offic. & Potest. Episc. alleg. 75. num. 58. Gonzalez ad reg. 8. Cancell. §. 1. Procem. n. 55. Garz. Part. 5. cap. 1. num. 190.

66 **N**ot. II. Regulas istas tantum durare ad vitam Pontificis, & cum ejus morte exspirare, sive naturalis illa fuerit, sive civilis, putà renunciatione, ut patet in exemplo CLEMENTIS cap. 1. C. 8. Q. 1. S. PETRI COELESTINI &c. adeoque sede Papali vacante vim obligandi nullam habere. Flam. Paris. de Resign. Benefic. Quest. 2. n. 51. Zerol. in Praxi Episc. part. 1. V. Regule Cancellariæ §. 7. Quodsi proinde beneficiorum reservatio in istis præcisè

regulis fundata fuerit, illa cessabit, usque ad novi Pontificis electionem, & per eundem expositfactò dictarum regularum iteratò factam assumptionem, id quod immediatè die altera ipsam electionem consequente, fieri solet, ut testatur Barbos. d. alleg. 57. num. 62. Interim, dum hoc fiat, omnes menses sunt ordinariorum, possuntque Episcopi beneficia, aliàs per regulas Cancellariæ reservata, vacante sede in quolibet mense conferre. Barb. d. l. n. 92.

Excipiuntur tamen illa beneficia, 67 quotum reservatio non ab obitu suorum possessorum, vel ratione regularum Cancellariæ inducitur, sed vel ratione personæ, ut quia possidens erat officialis, curialis Papæ, aut aliàs adesset reservatio, quæ personæ possessoris adhereret, vel ratione ipsius beneficii, putà, quia erat prima dignitas, monasterium, vel alio modo ratione rei affectum Sedi Apostolicæ; tunc enim, etiamsi vacatio contingat, Sede Apostolica vacante, collatio tamen spectat ad futurum Papam, quia reservatio hoc in casu non inducitur per obitum possessoris, nec virtute regularum Cancellariæ, quæ tempore vacantis sedis, & ipsæ vacant, sed hæc reservatio jam fuit inducta, & quasi à principio ipsius beneficiati ossibus infixæ,

ab eo nempe statim tempore, quo factus est curialis, aut familiaris Pontificis, aut, quo beneficium ad primam dignitatem euectum est, aut, si quo alio modo beneficium antea Sedi Apostolicæ affectum fuit. Quæ reservationes, cum vivente adhuc Pontifice, & vigentibus regulis Cancellariæ inductæ fuerint, morte Pontificis, regulisque Cancellariæ extinctis, non extinguuntur, quia beneficium semel affectum, semper manet affectum. *Extrav. ad Romanos h.t. Barbof. l. cit.* Nunc beneficia per regulas Cancellariæ reservata cum Pax Jordano *Tom. 2. de Re benefic. lib. 10. Tit. 1. à num. 9. ad 31.* & Petro de Murga *d. Quest. 3. à num. 300.* lubet recensere.

68 Itaque regula I. tres partes continens, innovat imprimis reservationes contentas in *Extravag. 13. h.t. inter commun.* singulariter illam, circa beneficia vacantia per obitum curialium, quam extendit, ut locum habeat, tametsi beneficiati illi ante obitum officiales esse desierint. Secunda pars innovat reservationes contentas in *Extravag. Joann. XXII. execrabilis h.t.* circa beneficia incompatibilia, vacantia, vel vacatura, juxta dicta superius. In tertia parte reservantur omnia beneficia contra formam Tridentini collata, v. g. *curatum* illi, qui nondum 25. Annorum erat citra dispensationem. *Sess. 7. de Reform. cap. 3.* vel beneficium simplex ei, qui necdum est 14. Annorum, aut prima tonsura initiatus contra *Sess. 23. cap. 6.*

69 Regula II. reservat omnes Ecclesias Parochiales, Archi-Episcopales, Episcopales, & Monasteria virorum, valorem annuum ducentorum florenorum

auri de Camera communis aestimationis excedentia, & hæc propter discordias, quæ in electionibus jure communi ad Capitulum & Canonicos spectantibus frequenter evenire solebant. Adidit Pius V. reservationem omnium beneficiorum vacantium in *interregno* per mortem Episcopi, Abbatis, aut alterius cujuscunque collatoris, si nempe collatio ad ipsum solum (non verò cum alio, vel aliis, aut etiam ad alterius præsentationem, vel electionem) pertinebat, donec successor eligatur. Sed hæc regula, sicut teste *Barb. n. 86.* non derogat juri Patronatus regio, etiam ex privilegio tantum, vel consuetudine competenti, ita nec in Germania obtinet propter concordata, de quibus in *§. seq.*

Regula III. reservat in omnibus Ecclesiis *Cathedralibus*, & *Metropolitici* dignitates majores post Pontificalem, unam scilicet in quavis Ecclesia, v. g. *Præposituram*, vel *Decanatum* pro diversa provinciarum consuetudine, quæ subinde hæc, subinde altera dignitas præfertur. In Ecclesiis verò *Collegiatis*, & non *Cathedralibus* reservat primam dignitatem, sive *Præpositura* sit, sive *Decanatus*, sive alio nomine veniat. Ulterius vi hujus regulæ reservantur omnes *Prioratus*, *Præpositura*, & dignitates conventuales, & *Præceptorie* generales quorumcunque Ordinum, quæ in *commendam* dari solent, sed non *militarium*. *Barbof. num. 105.*

Regula IV. reservat beneficia omnium collectorum, & subcollectorum fructuum, & proventuum Camerae Apostolicæ debitorum, & in quibus, seu ad quæ eis jus competeat.

Regula V. reservat beneficia quorum-

rumcunque curialium, qui sequentes *Romanam curiam*, de loco ad locum pergentem, moriuntur in quovis loco, quantumvis à dicta curia remoto. Curiales verò ad hunc effectum sunt omnes familiares, & qui serviunt Cardinalibus. Huc etiam spectant omnes Judices, Notarii, Advocati &c. quæ quidem reservatio est ampliatio aliarum reservationum juris communis, de quibus jam supra actum.

73 Regula VI. reservat beneficia *cubiculariorum Papæ* actualium, qui magnam dicuntur habere dignitatem, proinde ad cubicularios *honorarios* tantum hæc reservatio non extenditur, ut pluries tenuit Rota, de qua Gonzalez *Gloss. 51. num. 95.*

74 Regula VII. reservat quoscunque Canonatus, præbendas, dignitates, personatus, & officia trium Patriarchalium Ecclesiarum, *Lateranensis, S. Petri, & S. Mariæ Majoris* de urbe. Nec non omnium Ecclesiarum titularium, Episcopatum, Presbyteratum, & Diaconatum S. R. E. Cardinalium, durante illorum absentia à curia Romana tam quoad Ecclesias *urbis*, quàm civitatum, & Dioecesium dictorum, Episcopatum Cardinalitiorum, videlicet I. *Hostiensis, & Velitrensis* unitarum. II. *Portuens.* III. *Prænestini.* IV. *Tusculani.* V. *Albanensis.* VI. *Sabinensis.* Gonzalez *d. Gloss. 51. num. 97. & seq.* & plenius *Gloss. 13. Quest. 7.*

75 Regula VIII. (hodie IX. & circa materiam reservationis ultima) complectitur *Menses Apostolicos*, & *alternativam* pro Episcopis, Archi-Episcopis, & Patriarchis residentibus. Et prior quidem regulæ hujus pars quoad omnia beneficia Ecclesiastica propriè di-

cta, & prioribus etiam regulis non comprehensa, quocunque demum modo vacantia, vel vacatura, restringit potestatem ordinariorum ad quatuor tantum menses, videlicet *Martium, Junium, Septembrem, & Decembrem*, in quibus beneficia vacantia conferre possunt, reliquis mensibus collationi Pontificia reservatis. Sub hac tamen reservatione non comprehenduntur beneficia *manualia*, sive ad nutum revocabilia, quia hæc, cum perpetua non sint, propriè nunquam vacant; Papa verò per hanc regulam tantum vacantia reservat. Cochk. *ad d. R. Gloss. 1. n. 15.* Barbos. *de Offic. & Potest. Episcop. alleg. 57. num. 141.* Uti nec beneficia Episcopali, Capitulari, aut Abbatiali mensæ perpetuò incorporata, ex eadem ratione, quia & ista nunquam vacare censentur, Gonzalez *Gloss. 5. Proæm. §. 6.* sicuti etiam *commendata* huic reservationi non subjacent, quia per obitum *Commendatarii* cessat quidem *commenda*, non verò per eandem vacat. Gonzalez *Gloss. 5. §. 8. num. 34.* De pluribus aliis beneficiis exceptis videatur Cochkier *ad. h. regul. Gloss. 1. num. 3. §. 7. & 8. Gloss. 4. num. 8.* Gonzalez *Gloss. 5. §. 9. n. 64. & §. 7. n. 39.* Barbos. *d. alleg. 57. num. 158.*

Posterior hujus regulæ pars tribuit Patriarchis, Archi-Episcopis, Episcopis in Ecclesiis, aut Dioecibus suis verè, ac personaliter residentibus *alternativam*, ut scilicet sex mensibus *Februario, Aprili, Junio, Augusto, Octobri, & Decembri* omnia, & quæcunque beneficia, cum cura, & sine cura, secularia, & regularia ad liberam ipsorum duntaxat, non autem aliorum cum eis dispositionem, præsentationem, vel

vel electionem, nec etiam cum consilio, vel consensu seu interventu Capitulorum, vel aliorum pertinentia liberè conferre, & de iis disponere possint. Idem hodie in Germania universim Episcopis, & collatoribus ordinariis per concordata concessum est, ut postea dicitur. Mensis autem computatur à media nocte ultimi diei, &

ibidem terminatur l. 7. ff. de Feriis. In dubio, si non constet, quo mense vacaverit beneficium, pro favore ordinarii præsumi debere, docet Garzias Part. 5. cap. 1. num. 528. eò quòd odiosa sint reservationes. Idem est, si non constet, quis prævenit, & neuter provisus in possessione beneficii fuerit.

§. IX.

De reservatione Beneficiorum per Concordata Germaniæ.

SUMMARI A.

77. Concordata Germaniæ quid sint, & quæ eorum causa impulsiva? 78. Tenor concordatorum. 79. In his concordatis innovantur reservationes per Extrav. Execrabilis, & ad regimen h. t. 80. Item quomodo provisio in Ecclesiis majoribus fieri debeat, regulatur. 81. Ubi concordata specialiter non derogant, reservationes tam de jure communi, quàm per Regulas Cancellariæ inductæ manent in suo robore. 82. Disponitur de Mensibus Papalibus. 83. 84. Subjuncta limitatione, & explanatione §. de cæteris. 85. In §. placet annatarum solutio regulatur. 86. Concordata sunt aliquid reale, non personale. 87. 88. Concordata habent sub diverso respectu vim pacti, & vim legis. 89. Quomodo protestantes utantur concordatis? 90. Ex plenitudine potestatis S. Pontifex Concordatis derogare potest. 91. Extra casum gravis necessitatis S. Pontifex de via ordinaria cum ordinariis collatoribus in eorum Mensibus non concurrat. 92. Ordinarii mortuo Pontifice beneficia in Mense Papali vacantia conferre possunt. 93. Concordatis præscriptio immemorialis opponi potest, cum resolutione Argumentorum ab AA. oppositorum.

77 **C**ONcordata Germaniæ sunt solennis quædam conventio inter Nicolaum V. S. Pontificem, & Fridericum III. Romanorum Imperatorem, & reliquos tum Ecclesiasticos, tum Sæculares imperii proceres in ita, quæ vaga, & confusa hæctenus beneficiorum collatio ad certas regulas determinatur, suisque limitibus, ut ne nimium Sedis Apostolicæ authoritati præjudicet, circumscribitur. Causam dedit huic con-

cordiæ fatale illud Schisma, quod tempore Concilii Basileensis enatum est, ubi exauctorato EUGENIO IV. legitimo Pontifice, à dicti Concilii Patribus Amadeus de Sabaudia, qui FELICIS V. nomen assumpsit, per vim intrusus, & in ejus locum surrogatus fuit. Ea tempestate sub Imperatore Friderico III. Principibus Germaniæ non paucis legitimo Pontifici Eugenio IV. obedientiam profitentibus, aliis nec verò, nec Pseu-

Pseudo-Pontifici adhaerentibus, sed neutralitatem foventibus, eò deventum est, ut sprete Pontificia auctoritate, circa provisionem beneficiorum Ecclesiasticorum libertate assumpta, atque inducta per conciliabulum *Basileense* omnia ferè beneficia Principes Laici conferrent, ut refert *Bzovius* Anno 1444. Tandem interventu Cardinalis Thomæ Sarzanensis, Episcopi Bononiensis ab Eugenio IV. in Germaniam ad *Fridericum III.* missi hæ turbæ taliter compositæ fuere, ut Germaniæ Principes omnes Eugenium pro vero, & legitimo Pontifice agnoscerent, eidemque obedientiam deferrent. Inita deinde *Francofurti* 1446. inter dictum legatum Pontificium, & Cæsaris, aliorumque imperii Principum legatos varia pacta, in quibus plura Nationi Germa-

nicae indulta fuere per Sedem Apostolicam, quoad collationem Ecclesiarum, & beneficiorum, ut hoc pacto paci, & tranquillitati consuleretur. Hæc verò pacta (seu vocare malis) concordata, Eugenio IV. paulò post vita functo, à dicto Cardinale legato, eidem in Pontificali munere suffecto, ac *Nicolao V.* dicto deinceps solenni constitutione firmata, & roborata sunt, cum clausula: quod in perpetuum valere debeant, nisi in futuro aliquo Concilio cum consensu Nationis Germanicæ aliter ordinatum fuerit. Fusius hanc historiam enarrat *Eminent. Card. Vincentius Petra* in *Comment. ad constitut. Apost. Tom. 4. pag. 521. 526. 574. & Tom. 5. pag. 1. & seqq.* Tenor horum Concordatorum est sequens:

NICOLAUS EPISCOPUS SERVUS SERVORUM DEI, AD PERPETUAM REI MEMORIAM.

78 **A**D sacram Petri Sedem Divina dispositione sublimati, singulis, quæ pro universalis Ecclesiæ unione, ac pace, & tranquillitate, profutura conspicimus, Apostolicæ providentiæ sollicitudinem libenter intendimus, & ad felicem illorum prosecutionem & consummationem, opem, & operam impendimus efficaces. Nuper siquidem Charissimus in Christo filius Noster, *FRIDERICUS* Romanorum Rex Illustris, & nonnulli alii dilecti filii, Ecclesiastici, & Seculares Principes Inclytæ nationis Germanicæ, ex una; ac dilectus filius Noster, *Joannes sancti Angeli* Diaconus Cardinalis in partibus illis Apostolicæ Sedis de latere Legatus, per Nos ad dictas partes missus sufficienti desuper à Nobis, & Sede Apostolica auctoritate suffultus, ex

alia partibus, Romanæ Ecclesiæ, & dictæ nationis nomine, pro ipsius Ecclesiæ unione, pace, & tranquillitate, inter Ecclesiam, & nationem prædictam, perpetuò solidandis, & conservandis, diversa rationabilia, & utilia, ordinationes, & statuta, à partibus hinc inde approbata, laudata, conclusa, acceptata, & concordata fecerunt, ac ediderunt, Nobisque humiliter supplicari fecerunt, ut illis pro firmitate eorum subsistentia, robur Apostolicæ firmitatis adjicere, nec non auctoritatem potiozem, & decretum interponere dignareremur.

Nos itaque, qui statuta, ordinationes, & concordata prædicta, per nonnullos ex venerabilibus fratribus Nostri sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, magnorum

U

ma-

maturitatis, auctoritatis, & litteraturæ viros diligenter examinari, & discuti fecimus, eaque rationabilia & salubria tam Ecclesiæ, quàm nationi præfate fore comperimus; de doctorum, & aliorum venerabilium fratrum Nostrorum prædictæ Ecclesiæ Cardinalium, consilio, & assensu, Apostolica auctoritate, & certa scientia approbamus, ratificamus, laudamus, & acceptamus, & præsentis scripti patrocinio communimus; juxta modum & formam subsequentes.

I. Placet Nobis super provisione Ecclesiarum, & beneficiorum Ecclesiasticorum quorumcunque juris scripti reservatione, & execrabilis, ac ad regimen, constitutionum modificatis ut sequitur. Ad regimen Ecclesiæ generalis, quamquam immeriti, superna dispositione vocati, gerimus in Nostris desideriis, ut debemus, quod per Nostræ diligentis studium, ad quarumlibet Ecclesiarum, & monasteriorum regimina, & alia beneficia Ecclesiastica, juxta Divinum beneplacitum, & Nostræ intentionis affectum, viri assumantur idonei, qui præsent, & prosint committendis eis Ecclesiis, Monasteriis, & beneficiis prælibatis. Præmissorum itaque consideratione inducti, & suadentibus Nobis aliis rationabilibus causis nonnullorum prædecessorum Nostrorum Roman. Pont. vestigiis inherentes, omnes Patriarchales, Archi-Episcopales, & Episcopales Ecclesias, & etiam monasteria, Prioratus, dignitates, personatus, & officia, nec non Canonatus, præbendas, & Ecclesias, ceteraque beneficia Ecclesiastica cum cura, & sine cura, secularia, & regularia, quæcunque, & qualiacunque fuerint, etiamsi ad illa personæ consueverint, seu debuerint per electionem, seu quemvis alium modum assumi, nunc apud Sedem Apostolicam quocunque modo vacantia, &

inposterum vacatura: nec non per dispositionem, vel privationem, seu translationem per Nos, seu auctoritate Nostra factas, & inantea faciendas ubilibet: nec non ad quæ aliqui in concordia, vel discordia electi sive postulati fuerint, quorum electio cassata, seu postulatio repulsa, vel per eos facta, renuntiatio & admissa auctoritate Nostra extiterit, seu quorum electorum, vel postulatorum, & inantea elegendorum, seu postulandorum electionem cassari, seu postulationem repelli, aut renunciationem admitti per Nos, aut auctoritate Nostra continget apud Sedem prædictam, vel alibi ubicunque, & etiam per obitum Cardinalium ejusdemque Ecclesiæ Romanæ, aut officialium dictæ Sedis, quamdiu ipsa officia tenebunt (videlicet Vice-Cancellarii, Camerarii, septem Notariorum auditoris litterarum contradictarum, & Apostolici Palatii causarum Auditorum, correctorum, centum, & unius Scriptorum Litterarum Apostolicarum, & viginti quatuor Pœnitentiariæ præfate Sedis, & viginti quinque Abbreviatorum, nec non Verorum Commensalium nostrarum, & aliorum viginti quatuor Capellanorum Sedis ejusdem in Epitaphio descriptorum) & etiam quorumcunque Legatorum, seu Collectorum, ac in terris Romanæ Ecclesiæ Rectorum, ac Thesaurariorum Deputatorum seu missorum hactenus, vel deputandorum, aut mittendorum in posterum, nunc vacantia, & inantea vacatura ubique dictos Legatos, vel Collectores, seu Rectores, & Thesaurarios antequam ad Romanam Curiam redierint, seu venerint, rebus eximi contigerit humanis, nec non quorumlibet pro quibuscunque negotiis ad Romanam Curiam venientium, seu etiam recedentium ab eadem, si in locis à dicta Curia ultra duas dietas Legales non distantibus jam forsitan obierint, vel

vel eos inantea ab hac luce transire contigerit, & etiam simili modo quorumcunque Curialium peregrinationis, infirmitatis, seu recreationis, vel alia quacunque causa ad quevis loca secedentium, si eos, antequam ad dictam Curiam redierint, in locis ultra duas diæas ab eadem Curia, ut promittitur non remotis (dummodo eorum proprium domicilium non existat ibidem) jam forsitan decesserint, vel imposterum eos contigerit de medio submoveri, etiam nunc per obitum huiusmodi vacantia, vel in posterum vacatura: rursus Monasteria, Prioratus, Dignitates, Personatus, administrationes, Officia, Canonicatus, Præbendas, & Ecclesias, ceteraque Beneficia Ecclesiastica Secularia, & Regularia, cum Cura vel sine Cura, quæcunque & qualiacunque fuerint, etiam si ad illa personæ consueverint, seu debuerint per electionem seu quemvis alium modum assumi, quæ promoti per Nos seu auctoritate Nostra ad Patriarchalium, Archiepiscopaliū, Episcopaliū, Ecclesiarum, nec non Monasteriorum regimina obtinebant tempore promotionum de ipsis factarum nunc quocunque modo vacantia, aut imposterum vacatura. Nec non etiam per assecutionem pacificam quorumcunque Prioratum, Personatum, Officiorum, Canonicatum, Præbendarum, Ecclesiarum, aut Beneficiorum aliorum per Nos, seu auctoritate nostrarum Litterarum immediatè Collatorum, seu conferendorum imposterum, præterquam si virtute gratiæ expectatiuæ assecutio fiet, nunc vacantia & inantea vacatura, plena super præmissis omnibus & singulis cum fratribus nostris collatione præhabita, & matura deliberatione secuta, ordinationi, dispositioni, ac promissioni nostræ, de Ipsorum Fratrum Consilio, auctoritate Apostolica, reservamus, decernentes ex nunc irritum

& inane, si secus super præmissis & quolibet eorum, per quoscunque, quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter, contigerit attentari.

II. Item placet nobis, quòd in Metropolitanis, & Cathedralibus etiam immediatè non subjectis Ecclesiis, & Monasteriis immediatè subjectis Sedi Apostolica, fiant electiones Canonice, quæ ad dictam Sedem deferantur, quas etiam ad tempus Constit. se. rec. Nicolai Papæ III. quæ incipit, cupientes &c. expectabimus: & elapso dicto tempore si non presentata, vel si presentata: minus Canonice fuerint, providebimus, & si Canonice fuerint, eas confirmabimus, nisi ex rationabili, & evidenti causa, ac de dictorum Fratrum Consilio, de digniori, & utiliori persona duxerimus providendum: proviso quod confirmati prædicti, & per eos provisi, Metropolitanis suis, & aliis præsent debita iuramenta, & alia, quæ de jure tenentur, etiam in Monasteriis dictæ Sedi immediatè non subjectis, & aliis Regularibus beneficiis: super quibus pro Confirmatione vel provisione ad dictam Sedem non consuevit haberi recursus, electi, seu illi, quibus providendum est, pro Confirmatione, & provisione huiusmodi ad Curiam Romanam venire non tenebuntur: Ipsaque regularia beneficia sub expectativis gratiis non cadant. Ubi autem pro Monasteriis ad dictam Curiam venire seu mittere consueverint, non aliter confirmabimus vel providebimus, quam superius de Cathedralibus Ecclesiis est expressum. Et de Monasteriis Monialium non disponemus, nisi sint exempta, & tunc per Commissionem ad partes.

III. De ceteris verò dignitatibus, & beneficiis quibuscunque Secularibus, & Regularibus vacaturis ultra reservationes prædictas (majoribus dignitatibus post Pontifi-

cales, in Cathedralibus, & Principalibus, Collegiatis Ecclesiis exceptis: de quibus iure ordinario provideatur per illos inferiores, ad quos aliis pertinet) placet etiam Nobis, quod per quamcunque aliam reservationem, gratiam expectativam, aut quamvis aliam dispositionem, sub quacunque verborum forma per Nos, vel auctoritate Nostra factam vel faciendam, non impediamus Nos, quominus de illis cum vacabunt de Februarii, Aprilis, Junii, Augusti, Octobris, & Decembris mensibus, liberè disponatur per illos, ad quos eorum collatio, provisio, presentatio, electio seu quævis alia dispositio pertinebat: reservatione, aliave quavis dispositione, auctoritate Nostra factis vel faciendis non obstantibus quibuscunque. Quoties verò aliquo vacante beneficio in Januarii, Martii, Maji, Junii, Septembris, & Novembris mensibus specialiter dispositioni dictæ Sedis reservatis non apparuerint infra tres menses à die motæ vacationis in loco beneficii, quod alicui de illo Apostolica Auctoritate provisum fuerit, ex nunc & non antea ordinatio collationum beneficiorum non reservatorum, per alternos menses possit per dictam nationem publicari, & omnes, qui ea gaudere voluerint, tempus congruum habeant eam acceptandi, tunc quoad dictam Sedem à Kalendis Junii proximè futuris ipsa currere incipiet, & durabit deinceps, nisi futuro Concilio de consensu dictæ nationis aliter fuerit ordinatum.

IV. Placet similiter Nobis, quod circa provisionem dictæ Sedis ordinandam modus annatarum hoc modo currat. De Ecclesiis Cathedralibus omnibus, & monasteriis virorum duntaxat vacantibus, & vacaturis, solvantur de fructibus primi Anni à die vacationis, summæ pecuniarum in libris Cam. Apost. taxatæ, quæ communia

servitia nuncupantur, & si quæ excessivè taxatæ sint, quod provideatur specialiter in gravatis regionibus secundum qualitatem rerum, temporum, & regionum, ne nimium prægraventur, ad quod petentibus dabimus commissionem in partibus, qui diligenter inquirent, & retaxent. Taxæ autem prædictæ pro media parte infra Annum à die habitæ possessionis pacificæ totius vel majoris partis solvantur, & pro alia media parte infra Annum sequentem, & si infra Annum bis vel pluries vacaverint, semel tantum solvantur: nec debitum hujusmodi in successorem in Ecclesia, vel monasterio transeat. De cæteris verò dignitatibus, personalibus officiis, & beneficiis Secularibus, ac regularibus quibuscunque, quæ auctoritate dictæ Sedis conferentur, vel, de quibus providebitur (præterquam vigore gratiarum expectativarum, aut causa permutationis) solvantur annatæ seu medii fructus juxta taxam solitam à tempore possessionis intra Annum, & debitum hujusmodi similiter in successorem in beneficio non transeat. Sed de beneficiis, quæ valorem viginti quatuor florenorum Anni de Camera non excedunt, nihil solvatur: durèque hæc observantia deinceps, si eam similiter in futuro Concilio de Ipsius nationis consensu contingat immutari.

V. In aliis autem, quæ per fel. mem. Eugenium Papam IV. etiam Prædecessorem Nostrum pro dicta natione usque ad tempus futuri generalis Concilii permissa, concessa, indulta, & decreta, ac per Nos firmata fuerunt, in quantum illa concordie præfenti non obviant, ista vice nihil volumus esse immutatum: & per hoc, quod in concordatis hujusmodi, sive quibusvis aliis eorum occasione, consiciendis litteris, propter compendiosorem descriptionem, alamina specialiter appellatur, natio ipsa cense-

feri

feri non debet à Germanica natione distincta, seu quomolibet separata.

VI. Et præterea, quia difficile foret præsentibus litteras ad singula, in quibus de eis forsitan fides facienda fuerit, loca deferri, eadem Apostolica auctoritate decernimus, quod ipsorum transumpto Metropolitanorum dictæ nationis Sigillo munito, tanquam præsentibus, si exhiberentur, litteris plena fides adhibeatur, & perinde stetur, ac si dictæ præsentibus litteræ forent exhibitæ, vel ostensæ: & insuper quoque irritum & inane, si secus super his à quocumque quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam Nostræ approbationis, ratificationis, laudationis, acceptationis, commutationis, reservationis, constitutionis, & voluntatis infringere, vel ei casu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis DEI, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursum.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo quadringentesimo quadragesimo, Kalend. Aprilis. Pontific. Nostr. Anno secundo.

79 In dictis concordatis I. S. Pontifex suæ reservat dispositioni beneficia vacantia per constitutionem *execrabilis 4.* & ad regimen *13. b. t. inter commun.* de quibus jam supra egimus, cum certis tamen modificationibus, quas refert Pirrhing. *b. t. num. 357.* & P. Wagnereck ad Tit. de Præbend. in Exeges. concord. German. §. 1. ad regimen.

80 II. In iisdem concordatis statuitur, quod in Metropolitanis, & Cathedralibus Ecclesiis, etiam immediatè non subjectis Sedi Apostolicæ, & in

Monasteriis eidem immediatè subjectis, fiant electiones Canonice Episcopi, vel Archi-Episcopi, aut Prælati à Capitularibus (conformiter juri communi, sed contra *Regulas Cancellarie*) confirmatio autem ejusmodi electorum Prælatorum immediatè ad S. Pontificem spectet intra tempus in *cap. 16. de Elect. in 6.* contra *cap. 44. eod.* Alioquin, si vel electio intra trimestre per negligentiam Capitularium non fuerit celebrata, aut certè non Canonice, vel etiam terminus confirmationis non fuerit observatus, devolutio ad eandem S. Sedem, non verò ad immediatum superiorem contra *cap. 18. de Elect. in 6.* fiat. Quòd si electio Canonice celebrata fuerit, omninò confirmanda erit, nisi ex rationabili, & evidenti causa cum consilio Cardinalium de digniori, & utiliori persona Papa duxerit providendum. In Monasteriis verò non exemptis electionis confirmatio maneat penes Ordinarium, ceu immediatum superiorem. In Monasteriis Monialium exemptis confirmatio quidem pertinet ad Pontificem, ea tamen ordinariè per commissionem alicui in partibus factam indulgeri solet. Cochier ad *Reg. 8. Cancoll. Gloss. 11. n. 3.* Gonzalez ad *eand. Reg. Gloss. 25. num. 4.*

Notandum hic, quòd in cæteris, ubi *Concordata* specialiter non derogant, maneat priore reservationes, tam per jus commune, quàm *Regulas Cancellariæ* factæ. Sic, si Episcopatus, vel Prælatura vacet per obitum Episcopi, vel Prælati *Secularis*, aut *Regularis* in Curia, libera provisio spectabit ad S. Pontificem per reservationes superius adductas, quibus hac in parte per *concordata* derogatum non est. Pariter, si Episcopo

scopus, vel alius Prælati factus fuerit *Cardinalis*, etiam extra Curiam Romanam, Capitulum non potest eligere, sed iterum libera provisio spectabit ad Papam, propter reservationem indultam ex promotione. Idem est de Ecclesiis, Monasteriis, Dignitatibus, & Beneficiis omnibus, quæ vacant per *depositionem*, *privationem*, vel *translationem* factam auctoritate Sedis Apostolicæ *Extravag. ad Regim. b. t. inter commun.* Similiter, si Decanus, vel Canonicus Ecclesiæ Cathedralis in Episcopum eligatur, ejus *Decanatus*, vel *Canonicatus* aliæque Beneficia vacant in *Curia*, & Papæ sunt reservata. Quod tamen non obtinet, si quis coadjutor Episcopi, etiam cum spe successione constituitur, talis enim nondum est Episcopus, nec habet *jus in re*, sed tantum in spe, unde tametsi coadjuto præmoriatur, ejus beneficia non fiunt reservata S. Pontifici, quia in receptione coadjutorie ejus beneficia non vacarunt. Vid. Emin. Petra *tom. 5. pag. 36. num. 15.* Quod ipsum æque procedit in aliis Beneficiis, quæ vacant per assumptionem alicujus Beneficii incompatibilis auctoritate Apostolica factam. *d. Extrav. §. rursus.*

82 III. In cæteris Dignitatibus, & Beneficiis quibuscunque tam *Secularibus*, quam *Regularibus*, vacaturis in Mensibus *Januarii*, *Martii*, *Maji*, *Julii*, *Septembris*, & *Novembris*, eadem S. Sedes ista sibi Beneficia reservat, in reliquis verò mensibus promittit illa non impedire per quamcunque aliam reservationem, gratiam expectativam (olim valde frequentem) aut quamvis aliam dispositionem factam, aut faciendam, quominus de illis, cum vacabunt, in dictis Mensibus Ordinarii, vel alii col-

latores inferiores liberè disponant, & per hoc correctæ est Regula illa *8. vel 9. Cancellariæ* quæ tertio quoque mense tantum potestatem conferendi *Ordinariis* dederat. Præterea in iisdem *Concordatis* declaratur, quòd *Prioratus*, & alia Beneficia *Regularia* sub *Gratiis expectativis* non cadant.

A dicta Mensium *alternativa* excipiuntur Dignitates Majores post Pontificalem in Ecclesiis Cathedralibus, & Dignitates Principales in Collegiatis juxta dicta superius, ita ut *Regula 3. Cancellariæ* etiam in Germania circa eas locum habeat, & semper Sedi Apostolicæ reservatæ maneat, quantumvis in Mensibus Ordinariorum vacent, nisi quòd dignitates Regulares non comprehendantur in hoc *§. Concordatorum*, sicut in *Regul. 3. Cancellariæ* comprehensæ sunt. Testantur tamen Layman. & ex eo Pyrrh. Corrad. dictam reservationem non in omnibus Ecclesiis habere locum, sed quasdam ab hac reservationem per speciale privilegium esse exemptas, ut in specie tale privilegium habet Ecclesia Metropolitana *Salisburgensis*, & Cathedralis *Augustana*, in quibus non obstantibus *Concordatis*, Capitulum jus eligendi Præpositum habet.

Illud quoque ex *§. de cæteris V. 84* quoties verò adnotandum venit, quod, licet beneficium in mense Papali vacans collationi S. Pontificis reservatum sit, si tamen de illo intra *trimestre* à die notæ vacationis in loco beneficii collatio, vel provisio per S. Pontificem alicui facta fuisse non apparuerit, ex tunc, & non antea *Ordinarius* de tali beneficio liberè providere possit. Quod ipsum tamen *Gregorius XIII.* per aliam constitutionem *Calend. Novembr. 1576.* editam

tam eatenus restrinxit, ut ordinariis post elapſos 3. menses non protinus concessum ſit vacans beneficium conferre, eſto non appareat de proviſione Papali, ſed eſſe ipsis adhuc aliquantis per exſpectandum. Sufficit autem de proviſione intra 3. menses facta Romæ conſtare, eſti hoc ipſum ordinariis propter diſtantiam locorum, aut alia impedimenta conſtare non potuerit. Coch-
kier *ad reg. 8. Cancell. Gloſſ. 11. num. 5.* Plura circa intelligentiam hujus §. reperies apud Emin. Petra *Tom. 5. Comment. ad conſtitut. Apoſtol. pag. 45. n. 62.*

85 Poſtremò in §. *placet ſimiliter ſin. d. Concordatorum* diſponitur circa *annatas*, ut ſcilicet in omnibus Eccleſiis Cathedralibus, & Monafteriis virorum duntaxat vacantibus, & vacaturis ſolvantur *annate*, ſive pro fructibus primi anni certa quota pecuniaria in libris Camera Apoſtolice taxata, una quidem ejusdem medietas primo, altera ſecundo anno à die habitæ pacificæ poſſeſſionis. Et ſi fortè exceſſiva foret hæc taxa, Commiſſarii peti poſſunt à Sede Apoſtolica, qui juxta qualitatem rerum, temporum, & regionum eam moderentur. Quodſi tale beneficium eodem anno bis, vel pluries vacaverit, *annata* ſemel tantum ſolvenda eſt, nec debitum hujusmodi, ſi antecellor non ſolvit, in ſucceſſorem transfertur, ſed hic tantum pro ſua, non antecelloris taxa conveniri poteſt. De dignitatibus, officiis, & beneficiis tam Sæcularibus, quàm regularibus, quorum proviſio ad Sedem Apoſtolicam ſpectat, ſolvuntur ſimiliter *annate* intra Annum à tempore pacificæ poſſeſſionis, ita, ut ſi antecellor eas pro ſe non ſolviſſet, ſucceſſor debitum illud expungere non

teneatur. De beneficiis, quæ valorem 24. florenorum auri de Camera non excedunt, *annate* non ſolvuntur, & quia teſte Cochkier *ad regul. 61. Cancell.* omnes Canonicatus Hiſpaniæ, & Germaniæ, tametiſi reiſſa ultra 1000. fl. proventus annuos ferant, in Camera Apoſtolica tantum ad valorem 24. Ducatorum æſtimantur, à ſolutione *annatarum* ſunt immunes.

Illud etiam notandum eſt, quòd 86 dicta *Concordata Germaniæ* non ſint *perſonalia*, ſed *realia*, ita, ut non ad perſonas collatorum, ſed ad ſitum beneficiorum attendi debeat, quia non ipsis Episcopis, ſed Imperatori, totiſque nationi Germanicæ ſpecialia Concordatorum privilegia conceſſa ſunt. Unde licet jus conferendi beneficium in *Germania* ſitum extra *Germaniam*, putà ad Episcopum *Italia* ſpectet, *Concordatis Germaniæ* conformiter collatio faciendæ erit. Zypæus *b. t. conſult. 6.* Superſunt jam quædam dubia circa vim, & efficaciam Concordatorum, eorumque immutationem, vel derogationem enodandæ.

Dubitatur I. An *Concordata* habeant vim *pacti*, vel *legis*, vel duntaxat *privilegii* à S. Pontifice nationi Germanicæ conceſſi? Reſp. Si ſpectetur eorum initium, vim *pacti* & conventionis publicæ habere: ſin verò quoad eorum perfectionem, & approbationem Apoſtolicam, ac promulgationem conſiderentur, legis naturam, & quidem legis imperii fundamentalis præferre. Ratio primæ partis eſt, quod ultro citroque ex his *Concordatis* nata ſit obligatio, ex parte nationis Germanicæ quidem, quæ ſe obſtrinxit, quod in menſibus Papalibus aliisque caſibus ibidem exceptis nolit beneficia conferre,

re, ac insuper Camerae Apostolicae taxas, & annatas fideliter solvere. Ex parte S. Pontificis, quia Papa vicissim promisit, quod per quamcunque aliam (praeter praedictas) reservationem, gratiam expectativam, aut quamvis aliam dispositionem sub quacunque verborum forma per se, vel autoritate sua factam, vel faciendam non impedire velit, quominus in sex mensibus alternis, sibi non reservatis, liberè de beneficiis disponant illi, ad quos eorundem collatio, provisio, praesentatio, electio &c. spectabit. Patet etiam ex ipsis verbis Bullae Nicolai V. ubi haec Concordata vocat *ordinationes & statuta*, à partibus ipsis hinc inde approbata, laudata, conclusa, & acceptata. Item ex Capitulationibus Iosephi I. art. 18. & Caroli VI. art. 14. ubi haec Concordata *conventiones Verträge* appellantur.

88 Pars II. testimonio Schilteri *ad Concordat. §. 9. pag. 505. & 507. & seqq.* Limnaei *ad capit. Caroli V. pag. 225. & seqq.* Caroli Spener *in teutschen Jure publico lib. 1. cap. 9. §. 4. in Schol. lit. L. Authoris Meditat. ad instrum. pac. Meditat. ad art. 18. Capitulat. Ioseph. lit. B.* qui ultimus sic ibidem scribit: *cum illorum (Concordatorum) autoritas sensim invaluerit, imò Maximilianus I. Leodiensibus Anno 1518. & Carolus V. Anno 1555. Cameracensibus eorum tanquam legis publicae observantiam injunxerit, imprimis verò Capitulationes Imperatorum approbaverit, hodie quidem amplius dubitare non licet, Concordata haec totam Nationem Germanicam, in quantum scilicet Pontificis superioritatem veneratur, tanquam legem publicam, & fundamentalem obstringere.* Spenerus tamen *loc. cit.* id ita limitat, ut hoc intelligendum sit de

Concordatis, non secundum eorundem initium, & primam conceptionem, sed prout ex postfactò fuerunt approbata, & acceptata. Dicit enim cum Lynckero *in Comment. ad Capit. Ioseph. art. 18. pag. 53. Concordatorum vitiosum fuisse initium, & obtrusa illa fuisse Teutonice Nationi.* Deinde haec concordata in tantum pro lege fundamentali agnoscit, in quantum Natio Germanica iisdem jurisdictioni Papali repagula objecit, & limites posuit. Et tertio citra praedictum Protestantium, & Reformatorum, vigore Capitulationis novissimae Caroli VI. in qua *Artic. 14. in fin.* circa hoc punctum ita cautum fuit: *Doch sovil disen Articul betrifft, denen der Augspurgischen Confession zugethanen Chur- Fürsten, auch ihren Religions- Verwandten, Fürsten, und Ständen (die unmittelbare Reichs- Ritterschafft mitbegriffen) unter deren allerseits Untertanen, unter denen Augspurgischen Confessions- Verwandten die Reformirten mit eingeschlossen, welche unter Catholischer geist- oder weltlicher Obrigkeit wohnen, oder Land- Sassen seynd, dem Religions- und Profan- Friden, auch dem zu Münster, und Osnabrück aufgerichteten Fridens- Schluß, und was deme anhängig, wie obgemeldet, ohnabbrüchig, und ohne Consequens Nachtheil, und Schaden.*

Quaquam verò Concordata Germaniae in praedictum protestantium allegari nequeant, alio tamen respectu (ait Boehmerus *ad Tit. de Constit. §. 80.*) eo jure utuntur protestantes, ut scilicet, potestate Papae sublata, eadem jura sibi in Capitulis vindicent, *suffragante etiam in-*

strumento pacis, qua Papa quondam in his sibi asseruit. Neque enim per instrumentum pacis ipsa instituta antiqua Papalia sunt sublata, sed tantum injusto eorum possessori ablata, adeoque per consequentiam secundum statum pristinum, quem per Concordata acceperunt, in Principes translata. Hæc quidem Bœhmerus rectè scripsisset, si principia, ex quibus hanc illationem facit, vera forent: sed quoniam falsissima esse ostendi in *Tit. de SS. Trinit. §. 4.* & in *Tit. de Constitut. in Append. de Jure circa sacra*, falsum quoque necesse est, esse, quod Bœhmerus intulit. Sed quis eximat errorem homini errare volenti? De infelici quippe illorum hominum forte est, qui, ut ait S. Augustinus *lib. de Natur. & Grat. contra Pelagium*, procliviores sunt, querere potius, quid contra ea respondeant, quæ eorum obijciuntur errori, quam intendere quàm sint salubria, ut careant errore.

90 Dubitatur II. An S. Pontifex Concordatis Germaniæ ex PLENITUDINE POTESTATIS derogare possit? Affirmare nullus dubito, quia S. Pontifex est supra omne jus, unde illud pro circumstantiarum exigentia jam restringere, jam relaxare potest. *cap. 4. de Concess. Præbend.* Non solet autem hac potestate uti, nisi ex causa necessitatis, vel utilitatis publicæ, eaque gravissima, quo casu cuicumque alteri quoque Principi jus subditis quæsitum auferre licet. Nec obstat, quod concordata sint jus pactitium, quod juxta Bœhmerum ad *tit. de Corpor. vitiat. §. 7.* fortius stringit, quam Canonum vinculum. Nam imprimis id falsum est, quod jus Pactorum potentius, & firmiter sit, quàm legum, Canonumque potestas, cum

utrobique tam arctum obligationis vinculum inducatur, ut nec pacificentium invito altero alter impunè à placitis recedere, nec, qui parendi necessitate adstringitur, ipse sibi legis vincula solvere valeat. Deinde respondemus, vim pactorum eo casu fatiscere, quo ratio boni publici ab iis recessum imperat. Unde in simili docent Publicistæ, saltem Orthodoxi, & inter illos noster Clariss. D.D. de Wolleren in *Quæst. Select. Salisburg. quæst. 2. n. 82.* quod Imperator in casu urgentissimæ necessitatis Capitulationi contravenire possit.

Dubitatur III. An extra casum gravius necessitatis S. Pontifex in mensibus ordinariis salvis concordatis beneficia conferre, sicque cum Ordinario concurrente prævenire possit? Eminens Card. Petra *tom. 5. in Comment. ad Constitutionem Nicolai V. pag. 24. num. 36. §. 2. seqq.* simpliciter affirmat, ex hoc fundamento, quod S. Pontifex sit Ordinarius universalis respectu omnium beneficiorum Ecclesiasticorum per orbem, ac subinde nec sibi, nec successoribus per hæc concordata manus ligare voluisse præsumendum est. In dubio tamen, quando expressè non constat de voluntate Pontificis, admittit PETRA, quod collatio in Mense Ordinarii à Papa facta non teneat, quia is regulariter, & fere nunquam intendit liberam Episcoporum collationem impedire.

At magis est, ut dicamus, de via ordinaria hoc jus concursus exercere non posse, hæc quippe facultate seipsum liberè abdicavit, dum in dictis concordatis sub fide pacta Pontifex promisit, quod per quamcunque aliam reservationem, gratiam, expectativam, aut quamvis

vis aliam dispositionem sub quacunque verborum forma per nos, vel auctoritate nostra factam, vel faciendam non impediamus nos, quominus de illis, cum vacabunt, de Februarii, Aprilis, Junii, Augusti, Octobris Mensibus, libere disponatur per illos, ad quos eorum collatio provisio, presentatio, electio, seu quævis alia dispositio pertinebat, reservatione, aliæve quavis dispositione auctoritate nostra factis, vel faciendis non obstantibus quibuscunque. Atqui, si Pontifex posset cum quolibet Ordinario in suo Mense concurrere, eumque in collatione prævenire, jam non verificarentur illa verba, quod per quancunque aliam dispositionem nolit impedire eos, ad quos alias collatio pertinebat. Respondet quidem laudatus Vincentius Petra quod prædicta verba: *aut quavis aliam dispositionem* interpretanda sint juxta verba paulò antecedentia. Ut sensum habeant, quod Pontifex nolit per gratias, expectativas, aut his similes dispositiones, scilicet gratias, quæ vacationem præveniunt, impedire Ordinariorum collationem. Verùm (quod pace tanti viri dixerim) contorta nobis videtur, & tautologica hæc interpretatio. Si enim hunc sensum, quem vult Petra, dicta verba, *quancunque aliam dispositionem* referrent, tunc idem bis dixisse videretur Pontifex, scilicet, quod per gratias, expectativas, aut quavis aliam dispositionem hoc est, gratiam expectativam, nolit Collatorum jus turbare, quod sanè tautologicum est. Sufficit ergo, quod hanc facultatem non obstantibus concordatis, ex causa gravis necessitatis S. Pontifici competere dicamus, ut superiori dubio jam resolutum dedimus.

Dubatur IV. An, stantibus Concordatis, beneficium in Mense Papali vacans, mortuo tunc Pontifice, Ordinarius conferre possit? Quod hoc salvis Regulis Cancellariæ facere possit, in §. antecedente Not. 2. jam dictum est. Verùm hoc fieri non posse salvis, & illæsis Concordatis, putant Barbosa d. alleg. 57. num. 62. Cochier & alii, eo, quod Concordata semper durent, & vim suam, mortuo quoque Pontifice, ac Sede Papali vacante, obtineant, donec specialiter, & cum consensu Nationis Germanicæ revocentur, ac subinde beneficia in Mense Papali vacantia ab Ordinariis conferri non possint, sed eorum collatio futuro Pontifici reservetur.

Negativa tamen probabilior videtur Georgio Branden ad Concord. quest. 12. num. 14. & Clariss. P. Engl. h. t. num. 49. eo, quod Papa concordando cum Germanis conditionem eorundem utique non duriorum, sed meliorem efficere voluerit, neque adimere Germanis per Concordata, quod aliarum Nationum ordinariis, nequidem per regulas Cancellariæ ademptum fuerat; atqui alii ordinarii possunt, non obstantibus regulis Cancellariæ, conferre beneficia vacantia in mensibus Papalibus, Sede Apostolica vacante, ut ex dictis constat: ergò & Germani, præcipuè, cum teste Gonzal. ad regul. 8. Cancell. Gloss. 25. num. 9. & Cochier ad regul. 8. Gloss. 11. num. 10. & seq. Concordata sint favorabiliora, ac plenissimè in favorem Ordinariorum contra concedentem interpretanda l. 3. ff. de Constitut. Princip. Simonetta de Reserv. quest. 99. num. 24. quia scilicet facta sunt causâ unionis, pacis, & tranquillitatis inter Ecclesiam

Romanam, & Principes tam Ecclesiasticos, quàm sæculares illius nationis. Et pro conservanda pace, ac concordia multa conceduntur, quæ aliàs de Jure communi non licerent. *cap. 21. de Præbend. cap. 11. de M. & O. cap. ult. de Transact.* Gonzalez ad regul. 8. *Cancell. Gloss. 25. num. 12.* Eminent. Petra *Tom. 5. pag. 7. num. 2.* Paris. *de Resignat. lib. 5. cap. 3. num. 165.* Nec quidquam officit, quod in Concordatis expressa mentio, & reservatio mensum Papalium facta sit, adeoque mortuo quoque Pontifice reservatio durabit, cum Concordata ejus morte non expirent. Ad hoc respondeo, quod quidem in Concordatis expressè reservata fuerit collatio in mensibus Papalibus, vivente Pontifice, quid, eo mortuo circa beneficia vacantia faciendum sit, nihil expressum fuit, unde casus hic relictus est sub dispositione juris prioris, scilicet regularum Cancellariæ.

93 Dubitatur V. An Germani Præscriptionem, vel consuetudinem contra Concordata allegare possint, ut scilicet beneficia, quæ aliàs vi concordatorum conferre non possent ordinarii in Germania, possint vi præscriptionis, vel consuetudinis contrariæ citra speciale privilegium? Negant Branden ad *Concord. Quest. 2.* Cockier ad *Regul. 8. Cancell. num. 7. & 8.* Nicolarts *super Concord. tit. 3. dub. 2. per tot.* P. Pirhing ad *b. t. num. 363.* P. Reiffenstuel *b. t. num. 541. & seqq.* P. Leurenus *in foro Benefic. part. 2. sect. 3. cap. 1. quest. 593.* fundamentum horum Authorum præcipuum est in illa clausula irritante, quæ in Constitutione Nicolai V. ipsorum Concordatorum confirmatoria his ver-

bis apposita fuit: decernentes, *irritum, & inane, si secùs super his à quocquam, quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.* Deficit subinde in præscribente bona fides, Titulus & possessio. Accedit Bulla Clementis VII. quæ incipit: *Admonet nos &c.* ubi Pontifex declarat, collationes beneficiorum contra formam Concordatorum Germaniæ factas nec imposterum faciendas irritas esse, nullumque exinde Titulum illa beneficia possidendi tribui, nec quemquam fructus ex eis perceptos, vel percipiendos posse *ullo unquam tempore* facere suos, sed ad illorum restitutionem in utroque fore efficaciter fore obligatos.

Nos cum Magnif. P. Schmier *lib. 1. tract. 2. cap. 4. n. 479. & seqq.* Clariff. P. Engel *ad b. t. n. 54.* & Zypæo *lib. 3. consult. 3. num. 38. ad b. t.* P. Verani *ibidem. n. 23. & seqq.* Clariff. D. P. Placido Böckhn *in Comment. ad tit. de Concess. Præbend. n. 64.* affirmativam amplectimur, quanquam non diffiteamur, tutius fore, Concordata ad amissim. observare, & hætenus forsan ob latè grassantes hæreses alicubi intermissa postliminiò in usum reducere. Ratio nostræ Sententiæ est, quod præscriptio saltem centenaria, vel immemorialis etiam contra Sedem Apostolicam procedat. *cap. 13. 14. & 17. de Præscript. Auth. quas actiones C. de SS. Eccles. & quod præscriptio immemorialis privilegio æquiparetur, per Textum, & DD. in cap. 26. de V. S. incapacitas quoque possessionis non obstat, nec Juri Naturali, aut Divino contrarietur talis præscriptio. Id quod etiam præjudicio quodam confirmat D. D. Bassus in *semicentur. Controv. Canon. Legal. Controvers.**

vers. 41. num. 3. & seq. dicens, jus presentandi Clericos ad beneficia extra Ecclesias Cathedrales in mensibus Papalibus, a S. Pontifice ex speciali gratia Electoribus concessum, Serenissimam Domum Bavaricam prescriptionis Titulo acquisivisse, prout id ipsum Episcopi, & Ordinarii in Transactione cum Electoribus Bavaricæ 1583. inita sponte agnoverunt; nec à Sede Apostolica per tot, & quidem ultra ducentos annos nulla oppositio facta fuit. Testantur etiam multi DD. de illa consuetudine, qua in quibusdam Germaniæ, & remotioribus locis menses Papales in beneficiis, Parochialibus præcipuè, non attendantur, eamque vel ideo rationabilem esse dicunt, quod per illam animarum periculo, ex diuturna ejusmodi beneficiorum vacatione resultanti occurratur, & melius per Nationales, quàm alienigenas, & ignotos pastores ovibus prospectum sit.

Ad opposita breviter respondetur, & quidem ad clausulam irritantem, quæ in dictis Concordatis apposita legitur, reponitur, per illam præscriptionem *immemoriam*, non excludi: nam etiam *Extrav. ambitiosæ de reb. Eccles. non alien.* habet decretum irritans alienationem bonorum Ecclesiasticorum, & nihilominus ea præscribi possunt. Non etiam requisita præscriptionis dicta clausula convellit, quia in præscriptione *immemoriam* imprimis non requiritur Titulus, deinde successores prudenter præsumere possunt bonam fidem antecessorum. Ad Bullam Clementis VII. respondetur, quod loquatur de præscriptione modici temporis, ut indicant verba de *annali, & triennali possessore*. *Immemorialis* autem, nisi expressè ejus mentio fiat, nunquam censetur esse reprobata. Prolixius hanc quæstionem examinantem Consule Clariss. P. Böckhn *loc. cit.*

§. X.

De primis precibus Imperatoris.

SUMMARI A.

94. *Primariæ preces describuntur.* 95. *Heterodoxi plerique negant esse indultum, & privilegium Pontificium.* 96. *Bæhmeri protervus calamus contra Clementem XI.* 97. *Respondetur heterodoxorum argumentis.* 98. 99. 100. 101. *Primariæ preces ulterius exponuntur.* 102. *Beneficia ab his precibus excepta recensentur.* 103. *Circa beneficia regularia non solent Imperatores uti primis precibus.* 104. *In una Ecclesia Imperator tantum semel has preces interponit.* 105. *Intra quod tempus præcisa preces acceptare teneatur.* 106. *Potest Imperator uno nominato re adhuc integrâ variare.* 107. *An primæ preces morte Cæsaris expirent? Affirmantium fundamenta referuntur.* 108. *Negantium Sententia nobis probabilior videtur.* 109. *Primæ preces non sunt reprobata à SS. Canonibus.* 110. *Sunt tamen strictè interpretandæ.* 111. *Protestantes in Imperio etiam usum harum precum sibi vindicant.*

Non

Non modo per Regulas *Cancellarie, Concordata Germania, &* alias reservationes Apostolicas Ordinariorum collatorum jus & facultas circa beneficia restringitur, ut hæcenus dictum est, sed etiam per *Primarias preces Imperatorum*, de quibus in præsentia.

94 *Primarias* has preces cum Clariss. D.D. Georgio Kieffer *Dissertat. Juridico-Politica de S. C. M. summis reservatis part. 2. Q. 5.* describo, quod sit indultum Pontificium, quo datur facultas electo Romanorum Imperatori ob justas causas in Metropolitanis, Cathedralibus, Collegiatis, vel Regularibus Ecclesiis Catholicæ, & Protestantium respectivè Religionis in Romano Imperio idoneam, & qualificatam personam super Beneficio Ecclesiastico in genere vacaturo, vel etiamnum vacante nominandi, Capitularibus præsentandi, ac pro ea intercedendi, ut in Canonicum, vel Beneficiatum assumatur. Labet jam singulas datæ descriptionis particulas declarare.

Dicitur I. *Indultum Pontificium.* Non enim ex semetipso Imperator facultatem nominandi ad Beneficia habet, nec habere potest, utpote jus spirituale, quod citra specialem S. Pontificis concessionem laici possidere nequeunt. *cap. 2. de jud.* Non etiam Titulo solius consuetudinis antiquæ *arg. Diplomatis RUDOLPHI I.* quod refert Goldast. *tom. 3. Constit. Imperial. pag. 106.* nisi in quantum illa Pontificali autoritate roborata & approbata fuit, ut patet ex tenore dicti Diplomatis. Igitur ex liberali Papæ concessione *Primarias preces* Imperatores obtinuerunt, ut constat ex Bulla PAULI V. ad FER-

DINANDUM II. Imperatorem data (quam speciali Tractatu illustravit Joan. Cockier) & declaratione nullitatis Articulorum Pacis Germanicæ ab INNOCENTIO X. facta, & Romæ 1651. impressa per sequentia formalia: *Præcùmque Primariarum eidem Ferdinando in Imperatorem electo à præfata Sede Apostolica concessarum &c.*

Hæc quidem est Sententia melioris notæ, & conscientiæ DD. Catholicorum. A Catholicis plerique, quibus vel nomen S. Pontificis invisum est, *Primarias preces*, indultum Apostolicum vocitari non patiuntur, sed hoc jus Imperatoriæ Majestati independentem ab annutu S. Pontificis, tanquam aliquod *regale* adhærere contendunt, id quod etiam ex eo verisimile reddere volunt, quod ipsi Imperatores in formula *primariarum precum* alicujus Privilegii Apostolici nullam mentionem faciant, sed se duntaxat antiqua, & probata consuetudine tueantur, prout patet ex formula RUDOLPHI I. quam Nauclerus in sua *Chronographia* recitat, & est sequentis tenoris:

RUDOLPHUS DEI Gratia Rex, & semper Augustus, honorabili in Christo, devoto Abbati &c. Gratiam suam, & omne bonum. Cum ex antiqua, & approbata, ac à Divis Imperatoribus, & Regibus inclytæ recordationis nostris Antecessoribus usque ad nos producta consuetudine, quælibet Ecclesia in nostro Romano Imperio constituta super unius collatione beneficii *precum* nostrarum *primarias* teneatur admittere, devotionem tuam rogamus, quatenus huic Clerico de Ecclesiastico Beneficio, quod ad tuam collationem spectat, ob reverentiam sacri Imperii, & nostram, si quod vacat in præ-

X 3

sensus.

sens, vel quàm primùm vacaverit, studeas liberaliter providere taliter faciens, quod devotionem tuam nostra serenitas debeat meritò commendare, & ad tua iusta desideria facili inveniri. Dat. Regni nostri Anno I. videlicet 1273.

96 Quapropter Bœhmerus in CLEMEN-TEM XI. P. M. quod is primas preces à JOSEHO I. Gloriosæ memoriæ Imperatore, ante impetratum indultum Apostolicum, ad Ecclesiam *Hildefensem* datas, irritasset, tam impotenter exarsit, ut, abjecto omni pudore, eum multis calumniis proscindere, & argumenta, quæ dictus Pontifex in Epistola ad *Hildefenses* data pro non admittendis precibus proposuerat, per sarcas- mum exhibere non exhorruerit, pro- ut legenti Bœhmerum *ad h. t. §. 112.* patebit.

Nos ejusmodi Scœmata Bœhmeria- na, quæ nec ruri quisquam sui simili impingeret, vel referre erubescimus; il- lius doctrinæ Bœhmerum duntaxat me- morem esse volumus, quam ex Plutar- cho *Libell. de capiend. ex hostib. utilit.* hausimus, & sic habet: *Enimverò non ingeniosus sit, aut vocalis, aut protervus, oportet, qui insigere alteri maledictum vult, sed inculpatus: videtur enim DEUS nulli ita seriò mandasse, ut seipsum no- scat, atque convitium alteri facturo, ne, ubi dixit, quæ voluit, quæ non vult, au- diat. Solet enim his evenire illud Sopho- cleum:*

- - - LINGUA ABUSUS
FUTILI
INVITUS AUDIT, QUI
VOLENS DIXIT
MALE.

Ceteroquia illud dissidium, quod in- ter Augustissimum *Josephum I. & Cle- mentem XI.* tunc enatum est, post ele- ctionem moderni Augustissimi Impera- toris CAROLI VI. feliciter composi- tum fuit, prout liquet ex litteris à dicto Pontifice ad Capitula Ecclesiarum Ca- thedralium, & Collegiarum directis, quarum tenorem exhibet Magnif. P. Schmier *lib. 3. tract. 1. part. 2. cap. 3. num. 290.*

97 Quod verò Imperatores in formu- la suarum precum duntaxat in antiqua consuetudine se fundent, nec specialem mentionem indulti Pontificii faciant, non sequitur, dictas preces non esse privilegium à SS. Pontificibus jam ab antiquo concedi solitum. Idcirco, ut probè advertit *Leurenus in for. benefic. sect. 3. cap. 1. quest. 603.* PAULUS V. dum FERDINANDO II. indultum *primariarum precum* concederet, de in- dustria privilegii hujus ab antiquo con- cedi soliti nullam mentionem fecit, ne videatur gratia hæc jure deberi, aut consuetudo ex parte Imperatoris in- ducta esse jure speciali, quale est jus nominandi, cujus laici, quamvis Prin- cipes, per se sine auctoritate Apostoli- ca incapaces sunt.

Dicitur II. *Quo datur facultas ele- cto Romanorum Imperatori.* Quamvis enim de Jure communi, ut notat *Azor. part. 2. Inst. Moral. lib. 10. cap. 6. Q. 2.* ut hoc indulto Imperator uti valeat, non sufficiat, eum *electum* esse, sed insuper *confirmatio* desideretur Apostolica arg. *cap. 34. de Elect. & Clem. un. de Jurejur.* consuetudine tamen obtentum est, ut dictis precibus Imperatores, *solum ele- cti*, sub spe ratihabitionis Pontificiæ, etiam ante novam Bullam desuper im- pe-

petratam utantur, ut notat P. Wagnereck ad *Princ. earund. Precum.*

98 Dicitur III. *Ob justas causas.* Quorum præcipua est, quod Imperatores sint Summi Ecclesiæ Romanæ *Advocati*, legitimi Pugiles, & Athletæ adversus fidei, & Christiani Nominis hostes. *arg. cit. cap. 34. de Elect. Clem. un. de Jurejur.* & ut sonant verba Bullæ PAULI V. de *Primariis precibus* ad FERDINANDUM II. data ibi: *Quia Ecclesiæ fidelem Advocatum te exhibuisti, tanquam ipsius Ecclesiæ legitimus Pugil, & Athleta.*

99 Dicitur IV. *In Metropolitanis, Cathedralibus &c. & Protestantium respectivè Religionis Ecclesiis*, modo ad beneficia in Ecclesiis *Augustanae, & Reformate Religionis* vacantia similiter *Augustanae, & Reformate Religionis* additi præsententur. *J. P. Art. 5. §. 5.* Nec obstat, quod per *Instrum. Pac. d. Art. 5. §. Jus Diœcesanum*, jurisdictio Pontificis (à quo *Precum Primariarum* indultum emanare diximus) maneat suspensa, id equidem intelligendum est non de omnibus causis Ecclesiasticis, sed iis duntaxat, quæ substantialiter fidem Augustanam, ejusque exercitium principaliter concernunt, ut testatur Sprenger in *Syntagm. J. P. cap. 3. pag. 127.*

100 Dicitur V. *In Romano Imperio*, hoc est, in omnibus Ecclesiis ad Romanum Imperium spectantibus, adeoque jus exercendi *primarias preces* non tantum in iis, quæ in Germania sunt sitæ, sed etiam ad Ecclesias in Italia, v. g. *Ducatu Mediolanensi* (qui utpote feudum Imperii intra fines Imperii existere dicitur) fitas se porrigit, licet collator extra Romanum Imperium habitet, quia in tali casu non curatur, ubi sit collator,

dummodo beneficium in Imperio sit situm. Wagnereck in *Exeges. Jur. Can. lib. 3. tit. 5. cap. 19. §. 2.*

Dicitur VI. *Personas idoneas super beneficio Ecclesiastico in genere vacaturo vel etiamnum vacante nominandi &c.* sive dein beneficia sint *curata*, aut sine cura, *Sæcularia*, vel *Regularia*, etsi majora, & electiva fuerint, ad quorumcunque demum collationem, præsentationem, electionem, seu quamvis dispositionem communiter, vel divisim pertineant.

Excipiuntur tamen I. *Dignitates Pontificales*, ut sunt *Archi-Episcopatus, Episcopatus, & Majores*, sive primæ post illas in Ecclesiis *Metropolitanis, & Cathedralibus*, nec non *Principales* in Ecclesiis *Collegiatis, & Prælaturæ* in *Monasteriis*. II. *Beneficia Patronata* laica, vel mixta (modo ex *fundatione, dotatione, aut constructione* acquisita sint) III. *Beneficia extra Imperium Romanum sita*, unà cum beneficiis iisdem annexis, tametsi hæc intra Imperium forent constituta, quia accessorium, maximè in hac materia jus commune limitante, adeoque odiosa, sequitur suum principale. *Cockier fol. 33. Roman. Conf. 361.* IV. *Beneficia Manualia*, & quæcunque jus perpetuum non tribuunt, & in Titulum erecta non sunt, ut *Hospitalia, Xenodochia, Leprosoria &c. Clem. 2. h. t.* V. *Beneficia commendata*, & quæ mensæ Episcopi incorporata sunt. VI. *Beneficia Monocularia*, hoc est, si alicui unius tantum beneficii collatio competit. *Cock. ad Regul. Cancell. 8. Gloss. 4. n. 4.* nam verisimile non est, quod Pontifex, vel Cæsar voluerit privare *Ordinarium Collatorem uno oculo, sive Beneficio.*
Her-

Hermann. Hermes *in Fascic. Jur. Publ. cap. 11. num. 39.* VII. Beneficia vacantia per permutationem, vel resignationem, in favorem alterius. Cockier *fol. 35.* VIII. Officia in Ecclesiis, si laicalia sint, puta Officium Syndici, Judicis, Vicarii Chori, quia nomine beneficiorum Ecclesiasticorum non veniunt. Hermes *d. l. n. 33.* IX. Beneficia verè litigiosa Cockier *fol. 77.* X. Beneficia Cardinalium, vel Officialium Curiae Romanae, ubicunque decedant, aut accedentium, vel recedentium à Curia, & intra duas diatas morientium, quia hæc S. Pontifex per *Extravag. ad Regimen Eccl.* suæ collationi specialiter reservavit. XI. Beneficia, quæ per privationem, depositionem, translationem, promotionem, aut ascensionem alterius incompatibilis per Sedem Apostolicam factam vacant. Cockier *fol. 73.*

103 Circa regularia beneficia hoc notandum, quod, quamvis à dictis precibus exempta non sint, Imperator tamen ad ea non possit nominare *secularium*, *cap. 5. b. t. in 6.* nec etiam soleat *regularium*, sed propter bonum pacis, & disciplinæ regularis omnia beneficia regularia, majora, & minora Prælatorum, & superiorum regularium dispositioni relinquere hactenus consueverit. Pirhing. *b. t. not. 4. num. 368.*

Dicitur VII. & ultimò, *ut in Canonico, vel Beneficiatum assumatur.* Quibus verbis indicatur, quod, ut *primæ preces* sortiantur effectum, haud sufficiat, ut persona idonea per Imperatorem nominata, & presentata fuerit, verum insuper institutio ordinarii accedat, prout colligitur ex verbis indulti: *Postquam illis ipsis Canonice provisum*

fecerit. Quæ etiam ab ipsis Ordinariis, nisi malintid fieri ab executoribus simul nominatis, necessariò facienda est. Bernard. Mulz *de Majest. Imperat. part. 2. cap. 33. num. 246.*

104 Quæres I. Quoties Imperator his precibus in una eademque Ecclesia uti possit? Respondeo duntaxat semel, non bis, aut sæpius, ne Ecclesiæ hujusmodi precibus nimium graventur, & insuper in tali Ecclesia ad minimum quatuor beneficia ad liberam collationem Ordinarii spectantia extare debent, ut patet ex tenore indulti. Quodsi preces interpositæ non fuerint sortitæ effectum, fortè quòd Precista, antequam Canonicatus vacaret, Monasterium ingressus, aut mortuus fuerit, Imperatori adhuc integrum manet, diastas suas preces aliis deferendi, quia omnis dispositio cum effectu est accipienda. *cap. 1. de Restit. in integr. cap. 26. de Elect. in 6. l. 89. §. 1. ff. de V. S. Cock. de Prim. precib. Sect. 2. §. 7.*

105 Quæres II. Intra quod tempus Precista beneficium vacans acceptare tenetur? Respondeo intra mensẽ à tempore publicatæ vacationis in loco beneficii vacantis, supposito, quòd hæc publicatio ipsi innotuerit. Unde terminus iste probabiliter non currit *minoris*, vel ex justa causa absentis, vel aliàs legitimè impedito. *l. 1. C. de Annal. except. l. 1. ff. ex quib. caus. maj.* Illud non refert, an per se ipsum, vel per procuratorem etiam Laicum, modò is speciali mandato instructus sit, acceptet, imò posse adhuc re integra, etiam post mensẽ, acceptare, probabilis videtur. Cockier *fol. 67. §. seq.* Si semel acceptavit, amplius resilire nequit. *l. 2. §. 3. seqq. ff. de Opt. legat.* Si

Sin verò acceptare non placet, voluntatem hanc coram ordinario declaret, oportet, & sibi ulterius vacaturum ex eadem optione reservet, id quod potest propter clausulam optionis reservatoriam, formulæ primariorum precum insertam. Cockier in *Proœmio PP. pag. 5. §. 6. D. Kieffer cit. part. 2. Quest. 12.*

106 Quæres III. An Imperator, nominato semel uno, variare possit, & alium rursus nominare? Respondeo, re integra id posse; censetur autem tunc res adhuc integra, quando nomen *Precistæ* in albo, sive rotulo Imperatoris, ad ejus memoriam duntaxat inscriptum, & annotatum est, hoc quippe casu, cum jus perfectè ei nondum quæsitum sit, sed tantum conditionale, Imperator variare potest. Sin verò *Precistæ* nominato beneficium jam collatum, adeoque jus plenè quæsitum sit, variationi locus haud erit, quia etiam à Principe, quando alicui benè meritò donat, vel quid concedit, talis concessio, vel donatio sine causa revocari nequit. *l. 27. l. 34. ff. de Don. Cock. Sect. 2. Q. 2. §. 17.*

107 Quæres IV. An gratia primarum precum morte Cæsaris expiret? Dixeris expirare, quia privilegium hoc est personale, quod personam sequitur, & cum ea extinguitur, *l. 68. ff. de R. J. & idèd, si Cæsar in vita sua nominationibus usus non sit, successor ejus in imperio duplici nominatione uti non potest. II. Hoc privilegium competit Cæsari ex indulgentia S. Pontificis contra juris communis dispositionem, quo collatio beneficiorum ad Ordinarios spectat; atqui privilegia contra juris communis dispositionem concessa non extenduntur à persona ad personam etiam*

ex identitate rationis. *Tusch. Tom. 6. conclus. 731. num. 7. III. Mandatum, quo legatus jubetur providere certæ personæ de beneficio certo tunc vacante, expirat ipso jure, si legatus ante mandati executionem moritur. cap. 3. de Offic. leg. in 6. cap. 36. §. secus h. t. in 6. Ergò multò magis expirabit gratia Imperatoris per ejus obitum, re integra, & nulla adhuc existente præbenda vacante.*

Verùm gratias primarum precum morte Imperatoris non expirare, suadetur sequentibus argumentis, I. *ex c. 9. de Offic. leg. in 6. §. cap. 36. h. t. in 6.* ubi dicitur, gratiam re adhuc integra non expirare per mortem concedentis; atqui nominatio, sive *primæ preces* Imperatoris sunt gratia, sive considerentur ex parte Imperatoris nominantis respectu *Precistæ*, sive ex parte ejusdem respectu Pontificis, hoc privilegium concedentis: ergò. II. Quod per nominationem Cæsaris, & acceptationem gratiæ, etiam generalem à *Precistæ* factam, res non amplius videatur esse integra, quia dictæ preces jam coeptæ sunt, licet necdum consummatum, & ultimum sortitæ sint effectum. *arg. l. 1. §. 3. ff. de Pollicit.* III. In dubio gratia Principis censetur esse realis, & perpetua. *Bursat. Consil. 30. num. 4.* Posterioriorem hanc sententiam, ceu probabiliorem cum *Cockier sol. 54. §. seq.* defendimus. Unde ad opposita brevissimè respondemus, illa procedere in casu, quo res mortis tempore adhuc integra est; hic autem per nominationem ab Imperatore factam, licet collatio eo vivente secuta nondum fuerit, jam aliquis effectus positus est, tendens ad effectum concessionis, consequen-

Y

ter

ter res non amplius dici potest integra. Neque paritas à *mandato*, ad *primas preces* Imperatoris benè concludit, nam non habent illæ se instar mandati, sed gratiæ, & privilegii, quod per dicta non desinit, morte concedentis.

109 Quæres V. An primæ preces repugnent SS. Canonibus in *Tit. de Concess. præbend.* & Concil. Trid. *Sess. 24. de Reform. cap. 19.* expressis, quibus gratiæ expectatiuæ, & quæcunque aliæ concessionibus ad beneficia vacatura reprobantur, utpote votum captandæ mortis inducentes? Resp. non aduersari, quia concessio *primariarum precum* generalis est, & incerta, cum nominatus ignoret, quis primò sit moriturus, & cui ille sit successurus. Præterea non repugnare Concilio Tridentino patet ex declaratione Cardinalium *ad d. Sess. 24. cap. 19.* quam integram refert Cockier in *Procem. schol. fol. 2.* nam ibi expressè dicitur, quod, cum in dicta constitutione Tridentini nulla habeatur mentio de Imperatoribus, qui tamen essent speciali nota digni, sed simpliciter nominentur *Cardinales*, qui & ipsi speciali mentione digni sunt, signum est, quod Concilium non voluerit comprehendere Imperatorem, aliàs enim expressisset, aut saltem post *Cardinales* dixisset, & *quibuscunque aliis*, quo casu dictio *aliis* intelligeretur de illis, qui & ipsi speciali nota digni fuissent, præcipuè, cum exprimitur etiam de expectatiuis concessis Universitatibus, Senatibus, & aliis singularibus personis: ergò Concilium etiam Imperatorem expressisset, si illa prohibitionem ipsum comprehendere voluisset; imò in eadem declaratione dicitur sua sanctitas addidisse, quod meminerit tempore

Conciliū, dum dictum *cap. 19.* formabatur, quosdam Patres voluisse addere *primarias preces*, Imperatori concessas; at potiorum Patrum sententiam fuisse, ut earum mentio non fieret, sicque sub *d. cap. 19.* non comprehenderentur.

Cæterum, quia preces istæ à jure ¹¹⁰ communi, ut vidimus, recedunt, strictè interpretandas esse, probabilius nobis videtur; licet enim privilegia Principum, ut hic S. Pontificis, sint favorabilia, & latè interpretanda. *l. ult. ff. de Constit. Princip.* Id tamen duntaxat procedit respectu concedentis, ut contra illum extensio fieri possit, non verò quatenus continet præjudicium tertii. Cockier *d. Sess. 2. Q. 16. fol. 31.* præcipuè, cum & ipsa rescripta Papalia ad beneficia strictæ interpretationis sint, ut colligitur ex *cap. 10. ff. 16. § 27. b. t. in 6.* limita, nisi clausula *motus proprii* rescripto addita fuerit. per *cap. 21. 23. § 24. b. t. in 6. Clement. 4. eod.*

Quæres VI. An Principes protestantes in Romano Imperio jus *primariarum precum* exercere valeant? Procul dubio respondet Bœhmerus *§. 110. b. t.* hoc jus ipsis competere, & majori longè eminentia præ Imperatore. Sicut enim olim (sunt ejus verba) Principes quidam, ubi nequidem *jura sacra* iis asserta, sed aulæ Romanæ insidiis prærepta erant, hoc jus exercuerunt: ita multò magis Principes protestantes hodie id ipsum sibi vindicant, qui majori ipso Cæsare in *sacris* gaudent libertate. Cæsares in *consuetudine* fere sola præsidium quarere coacti sunt, postquam Papa intercessit, ne *jus sublimæ circa sacra* amplius sibi asserere potuerint. Hoc refugio non indigent protestantes: in liber-

bertatem revocati sunt, suspenso Pontificis jure: quidni (jam concludit) virtute *juris circa sacra* eminentis, quod *jure territoriali* cohæret, preces has exercere in Capitulis, Ecclesiisque sibi subjectis possent? praxi tam inveterata Cæsaris, & Pontificis accedente. Hæc Bœhmerus. Nos hac quæstione manus nostras non inquinabimus, falsissimas esse præmissas jam dudum ostenderunt alii, & nos in *lib. 1. Decret. ad tit. de*

Constit. & passim alibi deteximus. Unde, quid roboris habeat Bœhmeriana consequentia, nemini non patet. Quadrant huc illa verba Innocentii III. in *cap. 18. h. t. Multa per patientiam tolerantur, quæ, si deducta fuerint in judicium, exigente justitia non debent tolerari. Nunc autem judicium est mundi. Joann. 12.* Aliam sententiam audiet Bœhmerus, cum venerit ille, qui justitias judicabit.

TITULUS VI.

De Clerico ægotante, vel debilitato.

NE Clerici Beneficiati, aliisque Prælati Majores, qui ob fractas senio vires, aut ex morbi impedimento Ecclesiæ suæ, suisque ovibus amplius utiliter præesse nequeunt, Beneficiis suis cedere cogantur, quippe, cum Beneficium propter Officium detur. *cap. ult. de Rescript. in 6.* providè à SS. Canonibus constitutum est, ut ægotantibus, aut debilitatis Clericis Coadjutores adjungantur, qui defectum infirmorum, vel alias impeditorum in regimine Ecclesiæ & administratione Officii suppleant. De Coadjutorum subinde Officio, & potestate jam agendum erit.

§. I.

Officium Coadjutoris describitur?

SUMMARIÆ.

1. Coadjutor à *coadjuvando* sic dictus describitur. 2. Propriè Prælati, & Rector Ecclesiæ dici nequit. 3. Differt ab administratore. 4. Alius est temporalis, alius perpetuus. 5. Differentia triplex inter Coadjutoriam, & gratiam expectativam adstruitur.

Coadjutor à *coadjuvando* sic dictus, *ff. de Tutor. describitur à P. Reiffenstuel sicut Tutor pupilli, à tuendo l. 1. ad h. t. §. 2. num. 12. & aliis ibidem cita-*